

**Brussels, 12 October 2017
(OR. lv)**

EG 5/17

**EUROGROUP 7
ECOFIN 819
UEM 271**

COVER NOTE

From:	Ms Sanita PAVLITA-DESLANDES, Permanent Representative of the Republic of Latvia to the European Union
date of receipt:	11 October 2017
To:	Mr Carsten PILLATH, Director General, Council of the European Union
Subject:	Latvia: Draft Budgetary Plan of Latvia as laid down in Article 6(1) of Reg. (EU) 473/2013 on Common provisions for monitoring and assessing draft budgetary plans and ensuring the correction of excessive deficit of the member states in the euro area

---

Delegations will find attached Latvia's Draft Budgetary Plan for 2018. This document is aimed for discussion in the Eurogroup.

E-MAIL / MAX

IM 10546 2017
11.10.2017

LATVIJAS REPUBLIKAS PASTĀVĪGĀ PĀRSTĀVniecĪBA EIROPAS SAVIENĪBĀ

PERMANENT REPRESENTATION OF THE REPUBLIC OF LATVIA TO THE EUROPEAN UNION

23, Avenue des Arts • 1000 Bruxelles • Belgium • Tel: +32 (0) 2 238 3100 • Fax: +32 (0) 2 238 3250
E-mail: permrep.eu@mfa.gov.lv • www.mfa.gov.lv

No. *EU-27009*

Brussels, 11 October 2017

Mr Carsten Pillath
Director-General
General Secretariat of the Council
Rue de la Loi, 175
B-1048 Brussels

Subject: Draft Budgetary Plan for 2018 of the Republic of Latvia

Dear Mr Pillath,

We are submitting the Draft Budgetary Plan of the Republic of Latvia for 2018 (hereinafter — the DBP) prepared in accordance with the requirements of Stability and Growth Pact. Please be informed that on 10 of October, 2017 the Government of Latvia has approved the DBP.

The translation in English of the DBP will be submitted as soon as possible.

Encl.: Draft Budgetary Plan of the Republic of Latvia for 2018 (in Latvian), 48 pages.

Yours sincerely,

Sanita Pāvūta-Deslandes
Permanent Representative

LATVIJAS VISPĀRĒJĀS
VALDĪBAS BUDŽETA
PLĀNA PROJEKTS
2018.GADAM

RĪGA, 2017

Saturs

Ievads.....	4
Makroekonomiskās attīstības scenārijs	5
Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi.....	9
Valdības lēmumu ietekme no konkrētiem budžeta ieņēmumu un izdevumu pasākumiem	26
Pielikums: Metodoloģiskie aspekti.....	48

Tabulas

Tabula 0.i). Ārējās vides pamata pieņēmumi	6
Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori.....	7
Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas.....	8
Tabula 1c: Darba tirgus attīstība.....	8
Tabula 1d: Sektoru bilances	8
Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem	11
Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2017.-2018.gadā.....	12
Tabula 2.c: Netiešās saistības.....	12
Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm	13
Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm	14
Tabula 4.b: Izdevumi, kas tiek izslēgti no izdevumu kritērija	15
Tabula 4.c: Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā.....	15
4.c.i) Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai	15
4.c.ii) Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā.....	15
Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā	19
5.a.i) Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	19
5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	20
5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā.....	22
5.b.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi centrālās valdības budžetā.....	23
Tabula 5.c: Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā	25
Tabula 5.e: Nodokļu reformas ietekme	28
Tabula 6.a: Valstu specifiskās rekomendācijas.....	31
Tabula 6.b: ES Stratēģijas noteiktie mērķi attiecībā uz izaugsmi un darbu	35
Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2017.-2020.gadam.....	46

Saisinājumu apzīmējumi

AER	Atjaunojamie energoresursi
AS	Akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās valstis
EK	Eiropas Komisija
EKII	Emisijas kvotu izsolīšanas instruments
EKS	Eiropas Kontu sistēma
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FM	Finanšu ministrija
IIN	Iedzīvotāju ienākumu nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
MK	Ministru kabinets
MUN	Mikrouzņēmuma nodoklis
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
OIK	Obligātā iepirkuma komponente
PIKC	Profesionālās izglītības kompetences centrs
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SAM	Specifiskā atbalsta mērķis
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SIP	Stabilitātes un izaugsmes pakts
STEM	Zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika (<i>science, technology, engineering and mathematics</i>)
TEN	Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis
UIN	Uzņēmuma ienākumu nodoklis
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
VTBIL	Vi dēja termiņa budžeta ietvara likums
VTM	Vi dēja termiņa strukturālās bilances mērķis
ZTAI	Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam

Ievads

Latvijas Republika Eiropas Semestra ietvaros atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai Nr.473/2013 "Par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai *euro* zonas dalībvalstīs" iesniedz Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2018.gadam.

Regula Nr.473/2013 paredz koordinēt un stiprināt budžeta uzraudzības procesu *euro* zonā kopumā:

- nodrošinot vienotu budžetu izstrādes laika ietvaru – budžeta procesa uzraudzība, kas tiek veikta pavasarī līdz ar Konverģences un Stabilitātes programmu sagatavošanu un iesniegšanu EK, tiek papildināta ar otru uzraudzības fāzi, kas tiek īstenota rudenī, *euro* zonas dalībvalstīm gatavojot gadskārtējo valsts budžetu;
- nosakot vienotus budžeta principus, kas balstās fiskālajos nosacījumos, ko paredz stiprinātais SIP.

Latvijas Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2018.gadam š.g. 10.oktobrī ir apstiprinājusi valdība.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs

Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenārijs 2017.-2020.gadam izstrādāts 2017.gada jūlijā, ņemot vērā 2017.gada 1.ceturkšņa IKP datus un līdz 2017.gada jūlijam pieejamo īstermiņa makroekonomisko informāciju. Salīdzinājumā ar Stabilitātes programmu 2017.-2020.gadam, Latvijas IKP izaugsme ir paaugstināta, galvenokārt straujāka nekā gaidīts investīciju pieauguma dēļ. Arī inflācijas prognozes ir nedaudz koriģētas uz augšu, pieaugot iekšējo faktoru nozīmei. Savukārt nodarbinātības pieauguma prognozes ir saglabātas nemainīgas. Citu rādītāju prognozes ir precizētas, ņemot vērā aktuālos statistikas datus.

Izstrādātās makroekonomisko rādītāju prognozes ir saskaņotas ar Latvijas Banku un EM, parakstot vienošanās protokolu, un tās 4.augustā ir apstiprinājuši Fiskālās disciplīnas padome. Izstrādājot prognozes, FM ir konsultējies ar Starptautiskā Valūtas fonda un EK ekspertiem. Izstrādātās makroekonomisko rādītāju prognozes tika izmantotas par pamatu VTBIL 2018.-2020.gadam izstrādei.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs balstās uz EK 2017.gada pavasara prognožu tehniskajiem pieņēmumiem par naftas cenu attīstību un Latvijas tirdzniecības partnervalstu ekonomisko attīstību. Atbilstoši EK scenārijam, ekonomiskā izaugsme 2017.gadā un 2018.gadā pirmo reizi ir gaidāma visās ES valstīs un tiek prognozēts, ka šajos gados ES IKP kopumā pieaugs par 1,9%. ES labos rādītājus arī veicinās ekonomiskā aktivitāte pārējā pasaulē, kā arī iekšzemes pieprasījuma pieaugums. Pēc EK prognozēm, izaugsme pārējā pasaulē paātrināsies no 3,7% 2017.gadā līdz 3,9% 2018.gadā, tajā skaitā ASV ekonomika 2017. un 2018.gadā augs attiecīgi par 2,2% un 2,3%, Ķīnas ekonomika - par 6,6% un 6,3%, un Krievijas ekonomika - par 1,2% un 1,4%.

Pasaules pieprasījuma dinamikai un ekonomikas izaugsmei ir labvēlīgas arī stabilās izejvielu cenas un zemās procentu likmes. EK savās prognozēs pieņēma, ka 2017.gadā vidējā naftas cena būs 55,5 dolāri par Brent jēlnaftas barelu un 2018.gadā tā palielināsies līdz 55,9 dolāriem, savukārt EUR/USD kurss 2017. un 2018.gadā saglabāsies stabils un būs 1,06. Turklāt procentu likmes tiek prognozētas stabilas un zemas, īstermiņa likmēm saglabājoties negatīvām -0,3% un 0,2% attiecīgi 2017.gadā un 2018.gadā.

Atbilstoši FM prognozēm, Latvijas IKP salīdzināmās cenās 2017.gadā palielināsies par 3,7%, pateicoties straujai izaugsmei gada pirmajā pusē, ko lielā mērā noteica straujāka nekā gaidīts privātā patēriņa izaugsme (prognoze palielināta par 1,7 procentpunktiem līdz 4,8%), kā arī investīciju pieaugums (prognoze palielināta par 6,2 procentpunktiem līdz 11,4%). Sagaidāms, ka arī otrajā pusgadā turpināsies investīciju pieaugums, kas ir saistīts ar ES fondu apguves aktivitātes atjaunošanos. Paredzams, ka nākamajos gados izaugsme būs mērenāka, jo nav gaidāms tik straujš investīciju pieaugums, kāds sekoja pēc krasā investīciju krituma 2016.gadā. Tāpēc IKP 2018.gadā palielināsies par 3,4% un tad 2019. un 2020.gadā pieaugums nostabilizēsies 3,2% līmenī, kas ir tuvu ekonomikas izaugsmes potenciālam.

Tabula 0.i). Ārējās vides pamata pieņēmumi

	2016	2017	2018
Īstermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)		-0,3	-0,2
Īltermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)		0,3	0,4
USD/EUR kurss (gada vidējais)	1,11	1,06	1,06
Nominālais efektīvais maiņas kurss ES	-7,3	-1,3	-1,2
Pasaules IKP, izņemot ES, pieaugums salīdzināmās cenās, %	3,2	3,7	3,9
ES IKP pieaugums salīdzināmās cenās, %	1,9	1,9	1,9
Pasaules preču un pakalpojumu tirdzniecības apjomu izmaiņas ES eksporta tirgos, izslēdzot ES, %	0,8	3,1	3,8
Pasaules preču un pakalpojumu importa apjomu izmaiņas, izslēdzot ES, %	0,8	3,1	3,8
Naftas cena (<i>Brent</i> , USD par barelu)	44,8	55,5	55,9

Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori

	EKS kods	2016	2016	2017	2018
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Reālais IKP, miljrd. euro	B 1*g	21,8	2,0	3,7	3,4
no kā					
pieskaitāmi aprēķinātajai ietekmei no budžeta pasākumiem uz ekonomikas izaugsmi					
2. Potenciālais IKP		22,0	2,2	2,8	3,0
Devums					
Devums pot.IKP: darba spēks			0,0	0,0	0,0
Devums pot.IKP: kapitāls			0,4	0,9	1,0
Devums pot.IKP: faktoru produktivitāte			1,7	1,9	2,0
3. Nominālais IKP	B 1*g	25,0	2,7	6,6	6,3
Reālā IKP komponentes					
4. Privātais patēriņš	P 3	13,8	3,4	4,8	3,1
5. Valdības patēriņš	P 3	3,7	2,7	3,1	4,2
6. Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51	4,0	-11,7	11,4	8,4
7. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53				
8. Eksports	P 6	13,1	2,8	6,1	3,7
9. Imports	P 7	13,6	4,6	5,4	5,0
Devums reālā IKP pieaugumā					
10. Kopējais iekšzemes pieprasījums			0,1	5,5	4,4
11. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53		3,0	-2,1	-0,1
12. Preču un pakalpojumu tirzniecības bilance	B.11		-1,1	0,3	-0,9

Tabula lb: Patēriņa cenu izmaiņas

	EKS kods	2016	2016	2017	2018
		Līmenis	Pieaugums %		
1. IKP deflators			0,7	2,8	2,8
2. Privātā patēriņa deflators			0,9	2,8	2,8
3. Saskaņotā patēriņa cenu indekss (SPCI)			0,1	2,8	2,8
4. Valdības patēriņa deflators			-2,9	3,5	3,2
5. Investīciju deflators			-1,1	1,0	5,0
6. Eksporta cenu deflators			-1,7	3,0	3,0
7. Importa cenu deflators			-6,1	5,0	4,5

Tabula lc: Darba tirgus attīstība

	EKS kods	2016	2016	2017	2018
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Nodarbinātība, cilvēki, tūkst.		893	-0,3	0,0	0,0
2. Nostrādātās stundas		1306792585	-0,4	0,0	0,0
3. Bezdarbs (%)			9,6	8,9	8,2
4. Produktivitāte uz nodarbināto			2,3	3,5	3,2
5. Produktivitāte stundā			2,3	3,5	3,2
6. Darbnieku atalgojums kopā, mljrd. <i>euro</i>	D.1	11505	6,2	6,7	6,0
7. Bruto alga, <i>euro</i>		859	5,0	6,5	6,0

Tabula ld: Sektoru bilances

	EKS kods	2016	2017	2018
		% no IKP		
1. Neto aizdevumi/aizņēmumi attiecībā pret pārējām valstīm no kā	B.9	2,0	0,9	0,7
Preču un pakalpojumu bilance		0,5	-0,2	-1,8
Primāro ienākumu un transfēru bilance		0,5	0,5	0,5
Kapitāla konts		1,0	0,6	2,0
2. Neto aizdevumi/aizņēmumi privātajā sektorā	B.9	2,0	1,8	1,7
3. Neto aizdevumi/aizņēmumi valdības sektorā	EDP B.9	0,0	-0,9	-1,0
4. Statistiskā novirze		0,0	0,0	0,0

Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi

Latvijas fiskālās politikas principi, VTM un pielietotās atkāpes sakarā ar iemaksu atjaunošanos 2.pensiju līmenī un veselības reformām nav mainīti un ir aprakstīti Stabilitātes programmā 2017.-2020.gadam.

Latvijas fiskālās politikas vispārējais mērķis – ilgtspējīgi paaugstināt Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitāti – netiek mainīts un līdzīgi kā iepriekšējos gadus to īsteno ar sekojošiem vidēja termiņa budžeta politikas prioritārajiem attīstības virzieniem:

- 1) valsts aizsardzības spēju palielināšana, nodrošinot valsts aizsardzības finansējumu pret IKP 2 procentu apmērā;
- 2) ilgtspējīgas un sabalansētas valsts ekonomiskās attīstības veicināšana, ieviešot UIN 0 procentu likmi reinvestētai peļņai, samazinot darbaspēka nodokļa slogu un valsts budžeta iespēju robežās primāri nodrošinot finansējuma pieaugumu aizsardzībai, veselībai, demogrāfijai un autoceļu uzturēšanai;
- 3) iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana, palielinot minimālo algu, ieviešot progresīvo IIN neapliekamo minimumu un diferencējot IIN likmi;
- 4) nodokļu ieņēmumu apjoma pret IKP pakāpeniska palielināšana līdz 1/3 no IKP, pamatā uzlabojot nodokļu iekasējamību.

Latvijas fiskālās politikas specifiskie mērķi aktuālajā budžeta sagatavošanas ciklā ir saglabāti nemainīgi, tomēr ir precizēti politikas pasākumi šo mērķu īstenošanai. Pirmajam mērķim ir precizēts formulējums nosakot, ka 2% finansējums tiek nodrošināts visos VTBIL gados, otrajā un trešajā mērķī politikas pasākumi papildināti ir nodokļu reformas būtiskākajiem pasākumiem un otrajā mērķī ir uzskaitītas tās jomas, kurās ar šo VTBIL ir visbūtiskāk palielināts valsts budžeta finansējums.

Iepriekš minēto vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu ieviešanai valdība jau vairākos secīgos budžeta sagatavošanas ciklos ir pieņēmusi diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus, turpinot iepriekš īstenoto politikas kursu, kas attiecīgi ir aprakstīts Stabilitātes programmā 2017.-2020.gadam.

2018.gada budžeta izstrāde tika uzsākta ar pozitīvu fiskālo telpu +63,2 milj. *euro* apmērā, savukārt 2019.gadā fiskālā telpa sākotnēji bija negatīva -42,0 milj. *euro*. Tas savukārt nozīmēja, ka pieņemot lēmumus par pozitīvas fiskālās telpas pārdali valdības prioritātēm 2018.gadā, attiecīgi vēl vairāk pasliktinātos situācija 2019.gadā. Ņemot vērā izveidojušos situāciju, vairākās secīgās valdības sēdēs tika pieņemti ieņēmumus palielinoši un izdevumus samazinoši lēmumi, kas likvidēja negatīvo fiskālo telpu 2019.gadā un nodrošināja vidēja termiņa budžeta prioritāšu finansēšanu.

Vienlaikus jāatzīmē, ka papildu resursi valdības prioritāšu finansēšanai tika nodrošināti ne tikai pieņemot lēmumus par budžeta ieņēmumu palielināšanas pasākumiem, bet arī īstenojot valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu, kas ļāva nodrošināt papildu līdzekļus gan pašu nozaru prioritāšu finansēšanai, gan arī kopējo valdības prioritāšu finansēšanai.

Tabulā Nr.3 sniegtie fiskālie dati ir sagatavoti pie nemainīgas politikas scenārija, kas ietver likumā „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam” un likumā „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2017., 2018. un 2018.gadam” iekļautos 2018.gada diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus. Nemainīgas politikas scenārijā 2018.gadā papildus izmaiņām, kas ir veidojušās sakarā ar atjaunoto makroekonomisko scenāriju,

atjaunotas ir arī ieņēmumu un izdevumu prognozes atsevišķos vispārējās valdības līmeņos, ņemot vērā aktuālos izpildes rādītājus, kas netiek klasificētas kā diskrecionārie izdevumu pasākumi un attiecīgi nav iekļauti Tabulās Nr.5.

Tāpat jāatzīmē, ka jau aktuālajā Stabilitātes programmā tika iekļauta informācija par nodokļu reformas īstenošanu, uz to brīdi definētajiem pamatpasākumiem un to novērtētajām ietekmēm. Š.g. 28.jūlijā Saeima apstiprināja nodokļu reformas likumu paketi – kopā 11 likumprojektus un attiecīgi ar 2018.gada 1.janvāri tiek plānotas vairākas būtiskas izmaiņas Latvijas nodokļu politikā. Nodokļu reformas pasākumu ietekme uz vispārējās valdības budžetu ir ietverta nemainīgas politikas scenārijā un tās pasākumu izvērsums ir sniegts Tabulā Nr. 5.e.

Ņemot vērā iepriekš minēto, 2018.gada budžets ir sagatavots:

- 1) ieviešot nodokļu reformu, kuras pamatā ir darbaspēka un UIN reforma, ēnu ekonomikas apkarošana, kā arī kompensējošie pasākumi, kas mazina atsevišķu reformas elementu ietekmi negatīvo uz vispārējās valdības budžetu;
- 2) prognozējot, ka vispārējās valdības nominālais deficīts 2018.gadā, ieskaitot identificētos fiskālos riskus, ir 1,0 % no IKP, kas saskaņā ar Latvijas prognozēm ļauj nodrošināt EK fiskālajā rekomendācijā noteikto;
- 3) veicot valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu un izstrādājot papildu diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus, lai nodrošinātu finansējumu valdības definētajām prioritātēm – aizsardzībai, veselībai, demogrāfijai un autoceļu uzturēšanai;
- 4) turpinot nodrošināt diskrecionāros pasākumus ēnu ekonomikas samazināšanai un nodokļu iekasējamības uzlabošanai, kā arī iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšanai.

Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem

	EKS kods	2017	2018
		% no IKP	
Neto aizdevumi (+) vai aizņēmumi (-) (B.9) pa apakšsektoriem			
1. Vispārējā valdība	S.13	-0,9	-1,0
2. Centrālā valdība	S.1311	-1,3	-1,5
3. Štatu valdība	S.1312		
4. Vietējā valdība	S.1313	0,2	0,1
5. Sociālās nodrošināšanas fondi	S.1314	0,2	0,4
6. Procentu izdevumi	D.41	0,9	0,8
7. Primārā bilance		0,1	-0,2
8. Vienreizēji un citi īslaicīgi pasākumi			
9. Reālā IKP pieaugums (%) (=1. Tabulā 1.a)		3,7	3,4
10. Potenciālā IKP pieaugums (=2 Tabulā 1.a)		2,8	3,0
iemaksas:			
- darbaspēks		0,0	0,0
- kapitāls		0,9	1,0
- kopējais faktoru ražīgums		1,9	2,0
11. Starpība starp faktisko un potenciālo IKP (% no potenciālā IKP)		0,0	0,3
12. Budžeta bilances cikliskā komponente (% no IKP)		0,0	0,1
13. Cikliski koriģētā bilance (1 - 12) (% no IKP)		-0,9	-1,2
14. Cikliski koriģētā primārā bilance (13 + 6) (% no IKP)		0,1	-0,3
15. Strukturālā bilance (13 - 8) (% no IKP)		-0,9	-1,2

Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2017.-2018.gadā

	EKS kods	2017	2018
		% no IKP	
1. Bruto parāds		38,7	37,3
2. Bruto parāda izmaiņas		-1,4	-1,4
Kopējā parāda izmaiņas ietekmējošie faktori			
3. Primārā bilance		0,1	-0,1
4. Procentu maksājumi	EDP D.41	0,9	0,8
5. Krājumu izmaiņas, t.sk.		-2,3	-2,3
Valsts parāda netiešā procentu likme		2,5	2,3
Citi mainīgie			
6. Likvīdi finanšu aktīvi			
7. Neto finansiālais parāds (7=1-6)			
8. Parāda amortizācija		3,7	2,7
9. Ārvalstu valūtā denominētā parāda īpatsvars		11,9	11,3
10. Vidējā dzēšana		7,06 gadi	
<i>Informācijai - aprēķinos izmantotie IKP dati:</i>			
IKP faktiskajās cenās, milj.euro		26 676,2	28 359,4

Tabula 2.c: Netiešās saistības

% no IKP	2017	2018
Valsts un pašvaldību garantijas	1,0	1,0

Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījums pa galvenajām komponentēm

	EKS kods	2017	2018
		% no IKP	
1. Kopējie ieņēmumi pie nemainīgas politikas	TR	36,4	36,4
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	13,4	14,1
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	8,5	7,2
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	8,8	9,3
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,6	0,7
1.6. Pārējie ieņēmumi		5,0	5,1
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		30,5	30,5
2. Kopējie izdevumi pie nemainīgas politikas	TE	37,3	37,2
t.sk.			
2.1. Atbildība nodarbinātajiem	D.1	10,7	10,5
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,4	6,1
2.3. Sociālie maksājumi	D.62; D.632	11,6	11,9
tai skaitā bezdarbnieku pabalsti		0,4	0,5
2.4. Procentu izdevumi	D.41	0,9	0,9
2.5. Subsīdijas	D.3	0,5	0,9
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	4,4	4,6
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,1	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		2,6	2,3

Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumi pa galvenajām komponentēm

	EKS Kods	2017	2018
		% no IKP	
1. Ieņēmumu plāna kopsumma	TR	36,4	36,5
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	13,4	14,1
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	8,5	7,2
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	8,8	9,6
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,6	0,6
1.6. Pārējie ieņēmumi		5,0	4,9
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		30,5	30,8
2. Izdevumu plāna kopsumma	TE	37,3	37,5
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātājiem	D.1	10,7	10,5
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,4	6,2
2.3. Sociālie maksājumi	D.62; D.632	11,6	12,0
tai skaitā bezdarbnieku pabalsti		0,4	0,5
2.4. Procentu izdevumi	D.41	0,9	0,8
2.5. Subsīdijas	D.3	0,5	1,0
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	4,4	4,5
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,1	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		2,6	2,5

Tabula 4.b: Izdevumi, kas tiek izslēgti no izdevumu kritērija

	EKS Kods	2016	2016	2017	2018
		milj. euro	% no IKP		
1. Izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības projektiem, kas atbilst saņemtajiem ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumiem		504,7	1,5	1,6	1,6
2. Cikliskie izdevumi bezdarbnieku pabalstiem		-7,5	0,0	0,0	0,0
3. Diskrecionāri ieņēmumu pasākumi		222,2	0,1	0,4	0,2
4. Ieņēmumu palielinājums, kas apstiprināts ar likumu					

Tabula 4.c Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

4.c.i) Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai

	2017		2018	
	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %
Izglītība	5,8	13,6	5,6	12,9
Veselība	3,7	9,9	4,2	11,2
Nodarbinātība	0,2	0,5	0,2	0,4

4.c.ii) Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

	COFOG kods	2017	2018
		% no IKP	
1. Vispārējie sabiedriskie pakalpojumi	1	5,0	4,9
2. Aizsardzība	2	1,8	2,0
3. Sabiedriskā kārtība un drošība	3	2,0	1,9
4. Ekonomiskā darbība	4	4,1	3,9
5. Vides aizsardzība	5	0,7	0,6
6. Mājoklis un komunālā saimniecība	6	0,9	0,9
7. Veselība	7	3,7	4,2
8. Atpūta, kultūra un reliģija	8	1,6	1,5
9. Izglītība	9	5,8	5,6
10. Sociālā aizsardzība	10	11,6	12,0
11. Kopējie izdevumi	TE	37,3	37,5

2018.gada valsts budžeta projekts sagatavots ievērojot šādus pamatprincipus:

1. Prioritārie virzieni – valsts aizsardzība, veselība, demogrāfija un autoceļu uzturēšanai. Valdība 2018.gada valsts budžeta izstrādes ietvaros lēma kā prioritātes definēt valsts aizsardzību, veselības aprūpi, demogrāfijas veicināšanu un autoceļu uzturēšanu. Lēmums par būtisku **aizsardzības finansējuma kāpināšanu** tika pieņemts jau iepriekšējās divos VTBIL, ietverot ne tikai ārējās, bet arī iekšējās drošības stiprināšanu. Savukārt atlikušo prioritāšu – veselību, demogrāfiju un autoceļu uzturēšanu – iekļaušana valdības prioritāšu saraksta augšgalā izriet no apstākļa, ka šajās būtiskajās nozarēs, kas ir tautsaimniecības sekmīgas attīstības stūrakmeņi, jau vairāku gadu gaitā ir akumulējušas problēmas. **Veselības nozare** ilgstoši ir funkcionējusi pārāk zema publiskā finansējuma apstākļos, kas savukārt ir nozīmīgi palielinājis pacientu līdzmaksājumus, būtiski kavējot lielas daļas pacientu veselības vajadzību apmierināšanu. Finansējuma pieaugumu ir paredzēts risināt, palielinot VSAOI likmi par vienu procenta punktu un tā novirzīšana veselībai un izmantojot atļauju no EK izmantot SIP elastības mehānismu attiecībā uz strukturālajām reformām. Jāatzīmē, ka VSAOI likmes palielināšana nodrošina stabilu papildus finansējumu veselības nozarei, bet strukturālo reformu atkāpe darbojas tikai līdz 2019.gadam. Aktuālais VTBIL paredz, ka 2020.gadā strukturālo reformu atkāpes finansējuma zudums tiek kompensēts pilnā apmērā, piešķirot no 2020.gada fiskālās telpas 144 milj. *euro* veselības nozarei. Tādejādi tiek nodrošināts stabils finansējuma pieaugums veselības nozarei.

Lai nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi virs 3% no IKP, nepieciešams nodrošināt trīs faktorus – bruto pamatkapitāla pieaugumu, produktivitātes pieaugumu un darbaspēka pieaugumu. Pirmais faktors ir lielā mērā stabils. Latvijā darbaspēka pieaugums arī nav prognozējams, jo pensionēšanās vecuma palielināšana vienīgi kompensē iedzīvotāju skaita samazināšanos. Tāpēc līdzās produktivitātes kāpināšanai, kas vidējā termiņā ir galvenais faktors potenciālā IKP izaugsmes nodrošināšanā, svarīgi ir arī īstenot politiku, kas nodrošinātu darbaspēka pieaugumu. Šajā ziņā būtiski ir radīt ekonomiski labvēlīgus apstākļus ģimeņu skaita ar trīs un vairāk bērniem pieaugumam. **Tāpēc šī gada budžetā ir piešķirts būtisks finansējuma pieaugums demogrāfijas pasākumiem** – 2018.gadā piešķirts papildus finansējums 28 milj. *euro* ar bāzes efektu uz turpmākajiem gadiem. Pamatā papildus finansējumu plānots novirzīt pabalstu palielināšanai par trešo bērnu un vairāk bērniem.

Finansējums Latvijas autoceļu remontam un uzturēšanai ir bijis relatīvi zems, salīdzinot ar Baltijas kaimiņvalstīm un būtiskāko finansējuma daļu veido ES struktūrfondu finansējums. Turpmākajos gados ES struktūrfondu finansējums būtiski samazināsies, jo ceļu nozare ir faktiski jau apguvusi ceļu nozarei piešķirto finansējumu. Šie apstākļi šogad jo īpaši asi ir aktualizējuši jautājumu par valsts budžeta finansējumu ceļu nozarei, liekot aktualizēt jautājumu par degvielas akcīzes nodokļa sasaitīšanu ar ceļu nozares finansējumu, kā arī likumā “Par autoceļiem” iestrādāt normas, kas nodrošinātu stabilu un prognozējamu valsts budžeta finansējuma pieaugumu. Pašlaik jautājums sistēmiski vēl nav atrisināts un turpmākajos gados plānotas diskusijas par optimālo mehānismu, tai skaitā potenciālo autoceļu fonda kā speciālā budžeta atjaunošanu. Kā vidēja termiņa risinājumu aktuālais VTBIL paredz finansējuma pieaugumu autoceļu uzturēšanai par 26 milj. *euro* 2018.gadā ar bāzes efektu uz 2019.gadu

un vēl par 11 milj. *euro* 2020. gadā un tas ir nozīmīgākais finansējuma pieaugums šai nozarei pēdējo gadu laikā. Šis finansējuma pieaugums apjoma ziņā ir salīdzināms ar ieņēmumu pieaugumu no nodokļu reformas paketē pieņemto akcīzes nodokļa degvielai palielināšanu un konceptuāli iezīmē saiti starp jauniem politikas pasākumiem degvielas akcīzei un izdevumu dinamiku ceļu nozarei. Kopā ar plānoto ES struktūrfondu 6% rezerves atbrīvošanu ceļu nozarei, tiek lēsts, ka šie pasākumi ļaus nodrošināt ceļu remontu un uzturēšanas darbu apjomus līdzšinējā apjomā.

2. Valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšana. 2018. gadam izdevumu pārskatīšanas rezultātā iegūtie resursi veido 81,1 milj. *euro*, kas pēc pielietojuma veida tika sadalīti attiecīgi 28,6 milj. *euro* kopējām prioritātēm un 52,5 milj. *euro* tika novirzīti kā iekšējie resursi pašu nozaru prioritāšu finansēšanai. Valsts budžeta izdevumu pārskatīšana turpmāk ir iedibināts kā pastāvīgs un sistemātisks process, ko nosaka grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību, kas stājās spēkā 2016. gada 1. janvārī.
3. Nodokļu iekasējamības palielināšana, virzoties uz nodokļu ieņēmumu apjomu pret IKP 1/3 apmērā. Latvija tradicionāli ir valsts ar relatīvi zemu nodokļu slogu, kas ir arī viens no zemākajiem rādītājiem ES. Iepriekšējos VTBIL kā prioritāte tika izvirzīta nodokļu ieņēmumu palielināšana ar mērķi sasniegt 1/3 no IKP. Arī šajā VTBIL šis mērķis tiek saglabāts, tomēr akcenti ir savādāki. Šogad tika pieņemta vērīenīga nodokļu reformas pakete, kuras mērķis ir nodrošināt ekonomikas izaugsmi un kas ietver pasākumus, kuru tiešais efekts ir ieņēmumu samazinājums vidējā termiņā – to nosaka gan IIN likmes samazināšana, gan UIN avansa maksājumu atcelšana. Šie pasākumi bija nepieciešami, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi, samazinot darbaspēka izmaksas un sekmējot uzņēmumu bilanču uzlabošanu. Tādā nozīmē fiskālās politikas mērķis - sekmēt izaugsmi un kāpināt nodokļu ieņēmumus pret IKP - ir zināmā mērā pretrunīgi un aktuālajā VTBIL ir atrasts politiski pieņemams balanss starp šiem mērķiem. Pieņemtā nodokļu reformas pakete šajā ziņā ir labvēlīgāka ieņēmumu pret IKP nodrošināšanā, nekā sākotnējā reformas versija, kas primāri izvirzīja ekonomikas stimulēšanas mērķi. Pašlaik vairāk kā iepriekšējos gados tiek atzīts, ka svarīgi ir nodrošināt reālo ieņēmumu pieaugumu, lai finansētu valsts vajadzības, nevis primāri koncentrēties uz ieņēmumu attiecību pret IKP. Ja valsts ar politikas pasākumiem nodrošina ilgtermiņā straujāku reālā IKP pieaugumu, kas veicina proporcionāli lielākus reālos ieņēmumus, tad ieņēmumu attiecība pret IKP nav primāri noteicošā. Līdz ar to šis prioritārais attīstības virziens netiek atcelts, bet priekšplānā netiek izvirzīts jautājums par to, cik ātri šī attiecība konverģē uz 1/3, bet gan primāri svarīgs ir jautājums par ekonomikas izaugsmi.
4. Iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana. Iepriekšējos VTBIL tika iestrādātas vairākas būtiskas normas iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšanai, proti, IIN neapliekamā minimuma palielināšana, IIN atvieglojumu palielināšana par apgādībā esošajām personām, valsts sociālā atbalsta sistēmas pilnveidošana, atbalsta shēma mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, lai kompensētu izdevumu kāpumu elektroenerģijai sakarā ar starta tarifa atcelšanu elektroenerģijas tirgus atvēršanas dēļ, minimālās algas palielināšana, kā arī ieviests diferencētais neapliekamais minimums. Aktuālais budžeta likums paredz iesāktās valdības politikas turpināšanu un lielāko daļu valdības un Saeimas apstiprināto nodokļu reformas pasākumu īstenošanu jau no 2018. gada - palielinot minimālo algu 2018. gadā no 380 līdz 430 *euro*, būtiski paaugstinot

ar PV neapliekamo diferencēto minimumu (atsakoties no diferencētā neapliekamā minimuma piemērošanas rezumējošā kārtība, un katru mēnesi piemērojot to pilnā apmērā jau taksācijas gada laikā): 2018. gadā atkarībā no ienākuma līmeņa tas svārstīsies no 0 līdz 200 *euro* mēnesī, 2019. gadā – no 0 līdz 230 *euro* mēnesī un 2020. gadā - no 0 līdz 250 *euro* mēnesī, nodrošinot elektroenerģijas obligātā iepirkuma komponentes samazināšanu, kā arī virkni pasākumu demogrāfijas problēmjaudājumu risināšanai. Tomēr nozīmīgākais politikas instruments ienākumu nevienlīdzības mazināšanai ir progresīvā PV likmes ieviešana, samazinot PV no 23% uz 20% gada ienākumiem līdz 20 000 *euro*. Minēto pasākumu rezultātā tiek prognozēts, ka ienākumu nevienlīdzības rādītāji uzlabosies (skatīt sadaļu “Valdības lēmumu ietekme no konkrētiem budžeta ieņēmumu un izdevumu pasākumiem”).

Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā

5.a.i) Diskrecionārie ieņēmumi u pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2018	2019	2020
						%IKP		
PVN samazinātā likme 5% apmērā Latvijai raksturīgajiem dārzeņiem, augļiem un ogām	PVN samazinātā likme 5% apmērā Latvijai raksturīgajiem dārzeņiem, augļiem un ogām ar 01.01.2018.	PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,02	0,00	0,00
Risinājumu izstrādāšana čeku loterijas organizēšanai	Risinājumu izstrādāšana čeku loterijas organizēšanai ar 01.01.2019.	PVN IIN	D.2 D.5	Uzkrājuma Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā Apstiprināts valdībā	0,00 0,00	0,01 0,00	0,00 0,00
Minimālās dividendēs izmaksājamās peļņas daļas palielināšana 2019.gadā (par 2018.gada peļņu)	Minimālās dividendēs izmaksājamās peļņas daļas noteikšana līdz 85% kapitālsabiedrībām, kurās visas kapitāla daļas tieši vai pastarpināti pieder valstij	Nenodokļi UIN	D.421 D.5	Uzkrājuma Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā Apstiprināts valdībā	0,00 0,00	0,01 0,00	0,00 0,00
Pārējo pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumu prognožu palielināšana	Pārējo pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumu prognožu palielināšana	Nenodokļi		Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Grozījumi "Par Iekšlietu ministrijas ilgtermiņa saistībām ceļu satiksmes pārkāpumu fiksēšanas tehnisko līdzekļu (fotoradari) darbības nodrošināšanai"	Ieņēmumu palielināšana no naudas sodiem, ko uzliek Valsts policija par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kas fiksēti ar komersanta tehniskajiem līdzekļiem	Nenodokļi	D.751	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,01	0,00
Latvijas Bankas maksājumu precizēšana	Latvijas Bankas maksājumu precizēšana	Nenodokļi	D.421	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Ieņēmumu no dividendēm palielināšana, saistībā ar AS "Latvijas valsts meži" maksājumu palielināšanu	Ieņēmumu no dividendēm palielināšana, saistībā ar AS "Latvijas valsts meži" maksājumu palielināšanu	Nenodokļi UIN	D.421 D.5	Uzkrājuma Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā Apstiprināts valdībā	0,02 0,00	-0,01 0,00	0,00 0,00
Ieņēmumu no dividendēm precizēšana	Ieņēmumu izmaiņas no AS "Latvenergo" dividendēm, saskaņā ar konceptuālo ziņojumu "Kompleksi pasākumi elektr enerģijas tirgus attīstībai"	Nenodokļi UIN	D.421 D.5	Uzkrājuma Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā Apstiprināts valdībā	-0,10 0,00	0,10 0,00	0,31 0,08
Palielināt prognozētos PVN ieņēmumus par noteiktu pasažieru kateģoriju ar braukšanas maksas atvieglojumiem pārvadāšanu sabiedriskajā transportā	Palielināt prognozētos PVN ieņēmumus par noteiktu pasažieru kateģoriju ar braukšanas maksas atvieglojumiem pārvadāšanu sabiedriskajā transportā	PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Pārējie pasākumi kopā				Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Kopā						-0,02	0,13	0,39

5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2018	2019	2020
				% no IKP		
Citi pasākumi (finansējuma pārdales (t.sk., ES fondu īstenošanai, ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu palielinājums u.c.)		N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,04	-0,02	-0,01
MK pieņemtie lēmumi, t.sk.:		N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	-0,04	0,23	0,72
1) EM (t.sk., precizēts finansējums elektroenerģijas lietotāju atbalstam)	D.3	N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,02	-0,09	0,14
2) FM (t.sk. precizēti izdevumu valsts parāda apkalpošanai, iemaksām ES budžetā, papildu finansējums Valsts nekustamo īpašumu projektu finansēšanai)	D.41, P.51	N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	-0,08	-0,01	0,18
3) Iekšlietu ministrija (t.sk. izdevumi fotoradaru darbības administrēšanai, Valsts robežsardzes darbībā)	D.1, D.3, P.2	N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
4) Satiksmes ministrija (t.sk. dotācija sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem ar braukšanas maksas atviegļojumiem saistīto zaudējumu segšanai)	D.39	N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
5) Labklājības ministrija		N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
6) Tieslietu ministrija (t.sk. samazināta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un izdevumi ilgtermiņa saistību pasākuma "Jauna cietuma būvniecība Liepājā" īstenošanai)	P.51	N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	-0,10	0,02	0,09
7) Kultūras ministrija		N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
8) Veselības ministrija (t.sk. izdevumi minimālās mēneša darba algas paaugstināšanai līdz 430 euro ar 2018. gada 1. janvāri)	D.1	N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,04	0,00	0,00
9) Prokuratūra		N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,00	-0,01	0,01
10) 62. Mērķdotācijas pašvaldībām		N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
11) 64. Dotācija pašvaldībām (t.sk. kompensācija pašvaldībām, lai nodrošinātu pašvaldību budžetu nodokļu ieņēmumus kopā ar speciālo dotāciju 19,6% apmērā no kopbudžeta nodokļu ieņēmumiem)		N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	0,07	0,41	0,30
12) 74. resors "Gads kārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdaļamais finansējums" (t.sk. precizēts līdzekļu neparedzētiem gadījumiem apmērs, finansējuma samazinājums aprīkošanas rezervei)		N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	-0,01	-0,09	0,01
13) Valsts speciālais budžets (t.sk. finanšu samazinājums vecuma pensijām, izdevumu samazinājums bezdarbnieka pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita prognozēto samazinājumu)	D.62	N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	-0,04	-0,01	0,00
14) Korekcija - izslēgts finansējums minimālās algas paaugstināšanai līdz 430 euro nodrošināšanai un darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu palielinājuma nodrošināšanai, kas jau ir ietverts nemainīgās politikas scenārijā	D.1	N audas plūsmā	Apstiprināts valdībā	-0,10	0,00	0,00

Latvijas diplomātiskā un konsulārā dienesta stiprināšana Latvijas drošības un ekonomisko pamatinterese aizsāvēšanai	D.1, P.2	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Vалsts galvojumi bankas aizdevumiem mājokļu iegādei vai būvniecībai	D.3	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācija (t.sk. ar maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izveidošanu un funkcionalitātes nodrošināšanu)	D.1, P.2, P.51	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,02
FM iestāžu kapacitātes stiprināšana, t.sk. ēnu ekonomikas apkarošanai, VID stratēģisko mērķu sasniegšanai (t.sk. muitnieku inspektoru un finanšu policistu atalgojumam)	D.1	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
VID administratīvās struktūras reformas turpināšana, tajā skaitā APA un transfertcenu kapacitātes stiprināšana	D.1	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Latvijas Republikas valsts robežas ar Krievijas Federāciju un Baltkrievijas Republiku izbūve	P.51	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,01
Latvijas Republikas valsts robežas uzturēšana	P.2, P.51	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Iekšlietu resora informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras drošības uzlabošana (informācija klasificēta)	D.1, P.2, P.51	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
IZM padotībā esošo augstākās izglītības iestāžu pedagoģu darba samaksas palielinājums	D.1	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Vалsts funkciju sporta nozarē izpildes nodrošināšana nemairīgā līmenī	D.3	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Papildus investīcijas valsts nozīmes sporta infrastruktūras attīstības projektu īstenošanai	P.51	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,01
Vалsts meža dienestam ugunsdrošības speciālizētā autotransporta iegādei	P.51	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Administratīvās kapacitātes palielināšana uzraudzības, kontroles funkciju nodrošināšanai dzīvnieku un augu infekcijas slimību apkarošanai un ES fondu administrēšanas jomā, kā arī Personas datu aizsardzības regulas daļējai prasību izpildei, datu drošības, pieejamības un leģitimitātes nodrošināšanai, un IKT sistēmu integrācijai un attīstībai.	D.1	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Dzelzceļa publiskā infrastruktūra	D.3	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Ģimenes valsts pabalsta apmēra palielināšana	D.3	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,10	0,01	0,00
Sociālarakstura institūcijām kapacitātes stiprināšanai un sociālām programām bērnu tiesību aizsardzības jomās un ar šiem pasākumiem saistīto IT sistēmu pielāgošanai	D.1, P.2	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Alternatīvo ģimenes aprūpes formu attīstība	D.3	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
t.sk. transferts uz Iekšlietu ministriju		Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
t.sk. transferts uz valsts speciālo budžetu		Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Tiesnešu atalgojuma palielinājums	D.1	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Vides uzraudzības stiprināšana (t.sk. algas inspektoriem)	D.1	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Sakrālā mantojuma saglabāšanas mērķprogramma -Rīgas Sv.Jēkaba Romas katoļu baznīcas katedrāle, Rīgas Doma baznīca, Aglonas Romas katoļu baznīca, Lestenes baznīca	D.3	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Prokuroru atalgojuma palielinājums	D.1	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Veselības finansējuma nodrošināšana	D.3	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,45
Vалsts sociālās apdrošināšanas aģentūras administratīvās kapacitātes stiprināšana	D.1	Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Pārējie pasākumi kopā		Naudas plūsmas	Apstiprināts valdībā	0,13	-0,04	0,01
			Kopā	0,30	0,14	1,23

5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts*	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2018	2019	2020
						% IKP		
PVN samazinātā likme 5% apmērā Latvijai raksturīgajiem dārzeņiem, augļiem un ogām	PVN samazinātā likme 5% apmērā Latvijai raksturīgajiem dārzeņiem, augļiem un ogām ar 01.01.2018.	PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,02	0,00	0,00
Risinājumu izstrādāšana čeku loterijas organizēšanai	Risinājumu izstrādāšana čeku loterijas organizēšanai ar 01.01.2019.	IIN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
		PVN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,01	0,00
Minimālās dividendēs izm. aksjāmās peļņas daļas palielināšana 2019.gadā (par 2018.gada peļņu)	Minimālās dividendēs izm. aksjāmās peļņas daļas noteikšana līdz 85% kapitālsabiedrībām, kurās visas kapitāla daļas tieši vai pastarpināti pieder valstij	Nenodokļi	D.421	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,01	0,00
		UIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Pārējo pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumu prognožu palielināšana	Pārējo pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumu prognožu palielināšana	Nenodokļi		Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Grozījumi "Par Iekšlietu ministrijas ilgtermiņa saistībām ceļu satiksmes pārkāpumu fiksēšanas tehnisko līdzekļu (fotoradaru) darbības nodrošināšanai"	Ieņēmumu palielināšana no naudas sodiem, ko uzliek Valsts policija par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kas fiksēti ar komersanta tehniskajiem līdzekļiem	Nenodokļi	D.751	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,01	0,00
Latvijas Bankas maksājumu precizēšana	Latvijas Bankas maksājumu precizēšana	Nenodokļi	D.421	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Ieņēmumu no dividendēm palielināšana, saistībā ar AS "Latvijas valsts meži" maksājumu palielināšanu	Ieņēmumu no dividendēm palielināšana, saistībā ar AS "Latvijas valsts meži" maksājumu palielināšanu	Nenodokļi	D.421	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	-0,01	0,00
		UIN	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Ieņēmumu no dividendēm precizēšana	Ieņēmumu izmaiņas no AS "Latvenergo" dividendēm, saskaņā ar konceptuālo ziņojumu "Kompleksi pasākumi elektroenerģijas tirgus attīstībai"	Nenodokļi	D.421	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	-0,10	0,10	0,31
		Nenodokļi	D.5	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,08
Palielināt prognozētos PVN ieņēmumus par noteiktu pasažieru kategoriju ar braukšanas maksas atvieglojumiem pārvadāšanu sabiedriskajā transportā	PVN ieņēmumu pieaugums saistībā ar dotāciju sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem ar braukšanas maksas atvieglojumiem saistīto zaudējumu segšanai	PVN	D.2	Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Pārējie pasākumi kopā				Uzkrājuma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Kopā						-0,02	0,13	0,39

5.b.ii): Diskrecionārie izdevumi pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
				2018	2019	2020
				% no IKP		
Citi pasākumi (finansējuma pārdales (t.sk., ES fondu īstenošanai, ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu palielinājums u.c.)		Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,04	-0,02	-0,01
MK pieņemtie lēmumi, t.sk.:		Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	-0,04	0,23	0,72
1) EM (t.sk., precizēts finansējums elektroenerģijas lietotāju atbalstam)	D.3	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,02	-0,09	0,14
2) FM (t.sk. precizēti izdevumu valsts parāda apkalpošanai, iemaksām ES budžetā, papildu finansējums Valsts reģistrāciju projektu finansēšanai)	D.41, P.51	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	-0,08	-0,01	0,18
3) Iekšlietu ministrija (t.sk. izdevumi fotoradaru darbības administrēšanai, Valsts robežsardzes darbībai)	D.1, D.3, P.2	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,01	0,00	0,00
4) Satiksmes ministrija (t.sk. dotācija sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem ar braukšanas maksas atvieglojumiem saistīto zaudējumu segšanai)	D.39	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,01	0,00	0,00
5) Labklājības ministrija		Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,01	0,00	0,00
6) Tieslietu ministrija (t.sk. samazināta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un izdevumi ilgtermiņa saistību pasākuma "Jauna cietuma būvniecība Liepājā" īstenošanai)	P.51	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	-0,10	0,02	0,09
7) Kultūras ministrija		Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,01	0,01	0,00
8) Veselības ministrija (t.sk. izdevumi mivimālās mēneša darba algas paaugstināšanai līdz 430 euro ar 2018. gada 1. janvāri)	D.1	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,04	0,00	0,00
9) Prokuratūra		Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,00	-0,01	0,01
10) 62. Mērkdotācijas pašvaldībām		Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,01	0,00	0,00
11) 64. Dotācija pašvaldībām (t.sk. kompensācija pašvaldībām, lai nodrošinātu pašvaldību budžetu nodokļu ieņēmumus kopā ar speciālo dotāciju 19,6% apmērā no kopbudžeta nodokļu ieņēmumiem)		Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,07	0,41	0,30
12) 74. resors "Gadsikārējā valsts budžeta izpildes procesā pārdaļamais finansējums" (t.sk. precizēti līdzekļi reparācijai gadījumiem apmērs, finansējuma samazinājums apropriācijas rezervi)		Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	-0,01	-0,09	0,01
13) Valsts speciālais budžets (t.sk. finanšu samazinājums vecuma pensijām, izdevumu samazinājums bezdarbnieka pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita prognozēto samazinājumu)	D.62	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	-0,04	-0,01	0,00
14) Korekcija - izslēgts finansējums minimālās algas paaugstināšanai līdz 430 euro nodrošināšanai un darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu palielinājuma nodrošināšanai, kas jau ir ietverts nemainīgas politikas scenārijā	D.1	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	-0,10	0,00	0,00
Latvijas diplomātiskā un konsulārā dienesta stiprināšana Latvijas drošības un ekonomisko pamatsinterešu aizsāvēšanai	D.1, P.2	Naudas plūsma	Aptiecināts valdībā	0,01	0,00	0,00

V valsts galvojumi bankas aizdevumiem mājokļu iegādei vai būvniecībai	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācija (t.sk. ar maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izveidošanu un funkcionalitātes nodrošināšanu)	D.1, P.2, P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,02
FM iestāžu kapacitātes stiprināšana, t.sk. ēnu ekonomikas apkarošanai, VID stratēģisko mērķu sasniegšanai (t.sk. muitnieku, inspektoru un finanšu policistu atalgojumam)	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
VID administratīvās struktūras reformas turpināšana, tajā skaitā APA un transfertcenu kapacitātes stiprināšana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Latvijas Republikas valsts robežas ar Krievijas Federāciju un Baltkrievijas Republiku izbūve	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,01
Latvijas Republikas valsts robežas uzturēšana	P.2, P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Iekšlietu resora informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras drošības uzlabošana (informācija klasificēta)	D.1, P.2, P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
IZM padotībā esošo augstākās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas palielinājums	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
V valsts funkciju sporta nozarē izpildes nodrošināšana nemairīgā līmenī	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Papildus investīcijas valsts nozīmes sporta infrastruktūras attīstības projektu īstenošanai	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,01
V valsts meža dienestam ugunsdrošības specializētā autotransporta iegādei	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Administratīvās kapacitātes palielināšanai uzraudzības, kontroles funkciju nodrošināšanai dzīvnieku un augu infekcijas slimību apkarošanas un ES fondu administrēšanas jomā, kā arī Personas datu aizsardzības regulas daļējai prasību izpildei, datu drošības, pieejamības un ierīcētātes nodrošināšanai, un IKT sistēmu integrācijai un attīstībai.	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Dzelzceļa publiskā infrastruktūra	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Ķimenes valsts pabalsta apmēra palielināšana	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,10	0,01	0,00
Sociāla rakstura institūcijām kapacitātes stiprināšanai un sociālām programmām bērnu tiesību aizsardzības jomās un ar šiem pasākumiem saistīto IT sistēmu pielāgošanai	D.1, P.2	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Alternatīvo ģimenes aprūpes formu attīstība	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
t.sk. transferts uz Iekšlietu ministriju		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
t.sk. transferts uz valsts speciālo budžetu		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Tiesnešu atalgojuma palielinājums	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Vides uzraudzības stiprināšana (t.sk. algas inspektoriem)	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Sakrālā mantojuma saglabāšanas mērķprogramma - Rīgas Sv.Jēkaba Romas katoļu baznīcas katedrāle, Rīgas Doma baznīca, Aģlonas Romas katoļu bazilika, Lestenes baznīca	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Prokuroru atalgojuma palielinājums	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,01
Veselības finansējuma nodrošināšana	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,45
V valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras administratīvās kapacitātes stiprināšana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Pārējie pasākumi kopā		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,13	-0,04	0,01
			Kopā	0,30	0,14	1,23

Tabula 5.c. Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EK S kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2018	2019	2020
						% no IKP		
Nodokļu ieņēmumu palielinājums saistībā ar plānoto čeku loteriju	Risinājumu izstrādāšana čeku loterijas organizēšanai ar 01.01.2019.	IIN	D.5	Uzkrājuma	Apsūpināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Kopā						0,00	0,00	0,00

Valdības lēmumu ietekme no konkrētiem budžeta ieņēmumu un izdevumu pasākumiem

Darbaspēka nodokļu reformai būs pozitīva ietekme uz strādājošo ienākumu nevienlīdzības mazināšanu. Sevišķi zemāk atalgoto strādājošo ienākumi būtiski pieaugs ar PPN neapliekamā minimuma paaugstināšanas, PPN likmes samazināšanas no 23 uz 20% (ienākumiem līdz 20 000 euro gadā jeb 1667 euro mēnesī), kā arī minimālās mēneša darba algas palielināšanas no pašreizējiem 380 līdz 430 euro, rezultātā (skat. Tabulu 5.d).

Tabula 5.d. Darbaspēka nodokļu reformas ietekme uz strādājošā (bez apgādībā esošām personām) darba algām, euro mēnesī

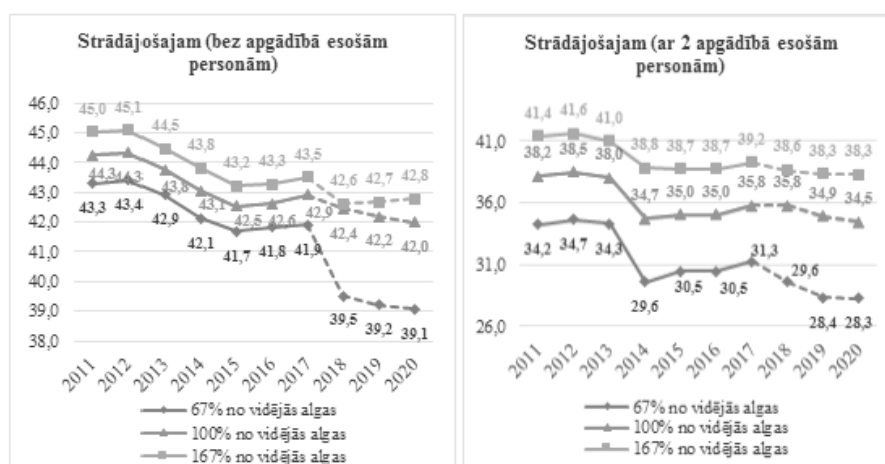
Bruto alga	Neto darba alga (kas paliek «uz rokas»), euro mēnesī						
	2017*	Nodokļu reforma			Starpība pret 2017.gadu		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
Minimālā alga**	288	346	352	356	58	64	68
600	436	456	462	467	19	26	30
800	571	584	591	596	13	20	25
1000	705	712	719	725	7	14	20
1200	841	854	854	854	14	14	14
1400	979	997	997	997	18	18	18
2000	1 392	1 414	1 414	1 414	22	22	22
4000	2 770	2 778	2 778	2 778	8	8	8
6000	4 149	4 142	4 142	4 142	-7	-7	-7
8000	5 527	5 506	5 506	5 506	-21	-21	-21
10000	6 905	6 870	6 870	6 870	-35	-35	-35

* Kopā ar papildus atgūstamo PPN, kas rodas, ja strādājošais, 2018. gadā iesnie dz gada ienākuma deklarāciju.

** Minimālā alga: 2017. gadā 380 euro mēnesī, 2018.-2020. g. 430 euro mēnesī

Avots: FM aprēķini

Pēc FM aprēķiniem, ieviešot plānotās darbaspēka nodokļu izmaiņas, darbaspēka nodokļa plaisas rādītājs strādājošajam bez apgādībā esošām personām, kas saņem 67% no vidējās darba algas, Latvijā samazināsies no 41,9% 2015. gadā (Eurostat dati) līdz pat 39,1%.

Avots: FM aprēķini

1.attēls. Nodokļu plaisas izmaiņas pēc nodokļu reformas

Darbspēka nodokļu sloga samazināšana ar pozitīvu ietekmi uz privāto patēriņu samazinās arī uzņēmumu izmaksas, palielinot to konkurētspēju un uzlabojot darbaspēka piesaistes iespējas. Tāpat arī darbaspēka izmaksu samazināšanās var stimulēt uzņēmumu investīcijas, atbrīvojot tam papildu pašu līdzekļus. Nodokļu reforma pozitīvi ietekmēs arī Džini koeficientu strādājošajiem.

Tiešā ietekme uz privātā patēriņa pieaugumu minimālās algas palielinājumam ir nenozīmīga, taču tas mazinās ēnu ekonomikas daļu, kas daļēji jau tiek ietverta IKP aprēķinos. Vienlaikus arī jāatzīmē, ka minimālās algas paaugstinājums šādā apmērā, ja tas tiek realizēts vienlaikus ar būtisku darbaspēka nodokļu sloga samazinājumu, nemazinās uzņēmumu ārējo konkurētspēju, kā arī nepasliktinās uzņēmumu finansiālo situāciju, kas īpaši aktuāli ir Latvijas reģionos, kur kopējais darba samaksas līmenis ir ievērojami zemāks.

Nodokļu politikas reforma padarīs darbaspēka izmaksas līdzīgas kā pārējās Baltijas valstīs, pie tam pēc reformas Latvijā būs lielākais INN atvieglojums par apgādībā esošu personu starp pārējām Baltijas valstīs.

Tabula 5.e: Nodokļu reformas ietekme

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts*	Nodokļu veids	Ietekme uz budžetu		
			2018	2019	2020
			% IKP		
Azartspēļu nodokļa palielināšana par 30% spēļu galdiem un automātiem ar 01.01.2018.	Azartspēļu nodokļa palielināšana par 30% spēļu galdiem un automātiem ar 01.01.2018.	Azartspēļu nodoklis	0,03	0,00	0,00
Atsevišķu nekustamā īpašuma pielietojuma kategoriju kadastrālo vērtību pārskatīšana	Atsevišķu nekustamā īpašuma pielietojuma kategoriju kadastrālo vērtību pārskatīšana	NĪN	0,02	0,00	0,00
TEN maksāšanas kārtības maiņas atcelšana	TEN maksāšanas kārtības maiņas atcelšana	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis	0,00	0,15	-0,15
Akcīzes nodokļa likmes palielināšana smēķējamai tabakai ar 01.01.2020.	Akcīzes nodokļa likmes palielināšana smēķējamai tabakai arī ar 01.01.2020.: smalki sagrieztaī tabakai cigarešu uztīšanai, kā arī tabakas lapām un karsējamai tabakai	Akcīzes nodoklis	0,00	0,00	0,00
Akcīzes nodokļa likmju palielināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alom	Akcīzes nodokļa likmju palielināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alom ar 01.03.2018., 01.03.2019. un 01.03.2020.	PVN	0,00	0,00	0,00
Akcīzes nodokļa likmju palielināšana cigaretēm	Akcīzes nodokļa likmju palielināšana cigaretēm ar 01.07.2018. un 01.07.2019.	Akcīzes nodoklis	0,08	0,03	0,05
Akcīzes nodokļa likmes palielināšana cigāriem un cigarillām	Akcīzes nodokļa likmes palielināšana cigāriem un cigarillām arī 2020.gadā (ar 01.01.2020.)	PVN	0,02	0,01	0,01
Akcīzes nodokļa paaugstināšana naftas produktiem, ko izmanto par degvielu	Akcīzes nodokļa paaugstināšana naftas produktiem, ko izmanto par degvielu, ar 01.01.2018. un ar 01.01.2020.	Akcīzes nodoklis	0,02	0,03	0,01
PVN reģistrācijas sliekšņa samazināšana no 50 000 euro līdz 40 000 euro	PVN reģistrācijas sliekšņa samazināšana no 50 000 euro līdz 40 000 euro ar 01.01.2018.	PVN	0,00	0,01	0,00
PVN darījumu atšifrēšanas sliekšņa samazināšana PVN deklarācijās no 1430 euro līdz 150 euro	PVN darījumu atšifrēšanas sliekšņa samazināšana PVN deklarācijās no 1430 euro līdz 150 euro ar 01.01.2018.	PVN	0,09	0,00	0,05
PVN reversa paplašināšana būvmateriālu un sadzīves tehnikas piegādēm, un ieviešana metāla izstrādājumu piegādēm.	PVN reversa paplašināšana būvmateriālu un sadzīves tehnikas piegādēm, un ieviešana metāla izstrādājumu piegādēm ar 01.01.2018.	PVN	0,02	0,00	0,01
Ēnu ekonomiku mazinošie pasākumi - Administrēšanas un piedziņas uzlabošana	Ēnu ekonomiku mazinošie pasākumi - Administrēšanas un piedziņas uzlabošana	PVN	0,13	0,00	0,00
Nodokļu atbalsta pasākuma ieviešana	Nodokļu atbalsta pasākums - bez papildus kvalificējošiem kritērijiem dos iespēju laikā līdz 3 gadiem nom akstāt parādu, rezultātā dzēšot nokavējuma naudu un soda naudu	PVN	0,14	0,00	0,00
		IIN	0,03	0,00	0,00
		SOC	0,05	0,00	0,00
		PVN	0,03	0,00	0,00
		SOC	0,01	0,00	0,00
		IIN	0,01	0,00	0,00
		PVN	0,04	0,00	0,00
SOC	0,05	0,00	0,00		
IIN	0,01	0,00	0,00		
UIN	0,01	0,00	0,00		

UIN 0% likmes ieviešana nesadalītai peļņai	UIN 0% likmes ieviešana nesadalītai peļņai	UIN	-0,24	0,00	0,00
Ierobežot mikrouzņēmumu darbības sliekšni līdz 40 000 euro gadā	Ierobežot mikrouzņēmumu darbības sliekšni līdz 40 000 euro gadā	SOC	0,03	0,00	0,00
		IIN	-0,01	0,00	0,00
		UIN	0,00	0,00	0,00
VSAOI likmes palielināšana par 1% punktu veselības finansēšanai	Gan VSAOI, gan solidaritātes nodokļa maksātāji	SOC veselības finansēšanai	0,30	0,00	0,00
Minimālais veselības maksājums ¹	Maksā nodokļu maksātāji ar minimālu samaksāto nodokli, sadalījums pa budžetiem tiks precizēts atsevišķa likumprojekta izstrādes laikā, paredzēts veselības nozares finansēšanai	SOC veselības finansēšanai	0,00	0,10	0,13
Solidaritātes nodokļa reforma	Solidaritātes nodokļa valsts pamatbudžetā pēc vecās kārtības atcelšana un 13,59% solidaritātes maksājuma ieskaitīšana speciālajā budžetā.	SOC	0,07	0,00	0,00
		Solidaritātes nodoklis	-0,18	0,00	0,00
VSAOI piemērošana autoratīdībām	VSAOI piemērošana autoratīdībām	SOC	0,01	0,00	0,00
Ēnu ekonomiku maziņošu pasākumu ieviešana būvniecības nozarē	Ēnu ekonomiku maziņošu pasākumu ieviešana būvniecības nozarē	SOC	0,03	0,00	0,00
		IIN	0,02	0,00	0,00
Izmaiņas diferencētajā neapliekamajā minimumā	Izmaiņas diferencētajā neapliekamajā minimumā	IIN	-0,14	-0,09	-0,06
Paugstināt atvieglojumu par apgādībā esošu personu uz 250 euro	Paugstināt atvieglojumu par apgādībā esošu personu uz 250 euro	IIN	-0,05	-0,06	-0,04
Progresīvās IIN likmes ieviešana	Progresīvās IIN likmes ieviešana	IIN	-0,48	0,00	0,00
Atvieglojuma par apgādībā esošu personu ieviešana par nestrādājošu laulāto	Atvieglojuma par apgādībā esošu personu ieviešana par nestrādājošu laulāto	IIN	-0,01	-0,01	0,00
Pensionāru neapliekamā minimuma palielināšana (IIN likme 20%/23%)	Pensionāru neapliekamā minimuma palielināšana (IIN likme 20%/23%)	IIN	-0,08	-0,03	-0,04
Minimālās darba algas palielināšana no 380 līdz 430 euro mēnesī	Minimālās darba algas palielināšana no 380 līdz 430 euro mēnesī	SOC	0,07	0,00	0,00
		IIN	0,03	0,00	0,00
IIN likmes izmaiņas kapitālam (procenti un ienākums no kapitāla pieaugumā)	IIN likmes izmaiņas kapitālam (procenti un ienākums no kapitāla pieaugumā)	IIN	0,04	0,00	0,00
Patentmaksas režīma izmaiņas, nosakot vienotu patentmaksas apmēru 50 euro un 100 euro	Patentmaksas režīms, nosakot vienotu patentmaksas apmēru 50 euro un 100 euro, atsakoties no pārāk detalizēta saimnieciskās darbības veidu sadalījuma, kā arī vienkāršojot to samaksu. Piemērot samazinātās patentmaksas režīmu arī personām ar I un II grupas invalīdītāti	SOC	0,00	0,00	0,00
		IIN	0,00	0,00	0,00
IIN likmes izlīdzināšana saimnieciskās darbības veicējiem		SOC	0,02	0,00	0,00

¹ Lēmums par veselības maksājuma apmēru vēl tiks pieņemts turpmākā šī pasākuma izstrādes gaitā

	Noteikts ierobežojums – sāimnieciskās darbības izdevumos atļauts iekļaut summu, kas nepārsniedz 80% no sāimnieciskās darbības ieņēmumiem. Pašnodarbināto apliekamajam ienākumam 430 <i>euro</i> (vai brīvi izraudzītam apjomam) - V SAOI likme 31,13% un virs 430 <i>euro</i> - V SAOI likme 5%	IIN	0,05	0,00	0,00
Izložu vai azartspēļu laimestu, kas pārsniedz 3000 <i>euro</i> , aplikšana ar IIN likmi - 20% (izņēmums - 100gadesloterija)	Izložu vai azartspēļu laimestu, kas pārsniedz 3000 <i>euro</i> , aplikšana ar IIN likmi - 20% (izņēmums - 100gadesloterija)	IIN	0,01	0,00	0,00
MUN dividenžu izmaksai IIN likme palielināšana no 10% uz 20%	MUN dividenžu izmaksai IIN likme palielināšana no 10% uz 20%	IIN	0,01	0,01	0,00
Iepriekšējo gadu nesadalīto dividenžu pārejas perioda (2 gadi) noteikšana	Iepriekšējo gadu nesadalīto dividenžu pārejas perioda (2 gadi) noteikšana	IIN	0,46	0,00	-0,41
IIN 0% likmes noteikšana dividendēm	IIN 0% likmes noteikšana dividendēm	IIN	0,00	-0,23	0,00
IIN likmes palielināšana ārvalstīs saņemtajām dividendēm no 10% līdz 20%	IIN likmes palielināšana ārvalstīs saņemtajām dividendēm no 10% līdz 20%	IIN	0,01	0,00	0,00
IIN attaisnato izdevumu pārskatīšana	Attaisnotajiem izdevumiem par izglītības, medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu (ieskaitot zobārstniecības un operāciju izdevumus) un ziedojumiem un dāvinājumiem piemērot kopējo limitu 600 <i>euro</i> gadā, bet ne vairāk kā 50% no gada apliekamajiem ienākumiem, iemaksām privātajos pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas prēmijām piemērot attaisnato izdevumu limitu 4000 <i>euro</i> gadā, bet ne vairāk kā 10% no gada apliekamajiem ienākumiem	IIN	0,03	0,00	0,00
Ieņēmumu pasākumi kopā			0,20	-0,09	-0,44
Izdevumi minimālās darba algas palielināšanas nodrošināšanai	Izdevumi minimālās darba algas palielināšanas nodrošināšanai sakarā ar minimālās algas palielinājumu 2018. gadā no 380 uz 430 <i>euro</i>		-0,11	0,00	0,00
Speciālā budžeta papildus izdevumi	Papildu izdevumi valsts speciālajā budžetā saistībā ar nodokļu reformu		-0,10	-0,01	-0,03
Izdevumi ceļu uzturēšanai	Finansējuma pieaugums apjoma ziņā ir saīdināms ar ieņēmumu pieaugumu no nodokļu reformas pakotē pieņemto akcīzes nodokļa degvielai palielināšanu un konceptuāli iezīmē saiti starp jauniem politikas pasākumiem degvielas akcīzei un izdevumu dinamiku ceļu nozarē		-0,09	0,00	-0,04
Izdevumi veselībai	Palielināte finansējums veselībai saistot to V SAOI iemaksu palielinājumu un minimālo veselības maksājumu		-0,30	-0,15	-0,14
Kompensācija pašvaldībām	Kompensācija pašvaldībām saistībā nodokļu reformu, tiek nodrošināts, ka pašvaldību budžetu nodokļu ieņēmumi kopā ar speciālo dotāciju ir 19,6 procenti no kopbudžeta nodokļu ieņēmumiem		0,00	0,04	-0,10
Izdevumu pasākumi kopā			-0,60	-0,12	-0,31

Tabula 6.a: Valstu specifiskās rekomendācijas

CSR Nr.	Pasākumi	Apraksts
1	<p>Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē 2018. gadā samiegt savu vidējā termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielāides saistībā ar sistēmiskās pensiju reformas un strukturālo reformu īstenošanu, attiecībā uz kurām ir piešķirtas pagaidu novirzes.</p> <p>Samazināt nodokļus zema atalgojuma saņēmējiem, novirzot nodokļus uz citiem avotiem, kas ir mazāk kaitējoši izaugsmei, un uzlabojot nodokļu saistību izpildi.</p>	<p>Likumprojekts "Par valsts budžetu 2018. gadam" un likumprojekts "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020. gadam" ir izstrādāts atbilstoši Fiskālās disciplīnas likuma nosacījumiem, ņemot vērā Latvijai piešķirtās atkāpes no VTM, kas izriet no iemaku palielināšanas 2. pensiju līmenī un saistībā ar veselības aprūpes sistēmas reformu EK, vērtējot Stabilitātes programmu 2017.-2020. gadam, vērsa uzmanību uz būtisku strukturālās budžeta bilances novirzes risku 2018. gadā.</p> <p>Vispārējās valdības budžeta strukturālā deficīta mērķis 2018. gadam ir 1,2% no IKP, kas ir par 0,5% mazāks nekā tas tika noteikts Stabilitātes programmā 2017.-2020. gadam. Vienlaikus vispārējās valdības nominālais deficīts 2018. gadā ir 1,0% no IKP, kas saskaņā ar Latvijas propozīcijām jānodrošināt EK fiskālajā rekomendācijā noteikto. Līdz ar to tiek novērtēts būtisks novirzes risks 2018. gadā.</p> <p>No 2018. gada 1. janvāra stāties spēkā virkne likumu došanas izmaiņu, kas mazinās darbaspēka nodokļu slogu zema atalgojuma saņēmējiem. Proti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ieviešot progresīvās IIN likmes (pašreiz likme ir 23%): <ul style="list-style-type: none"> 20% – ienākumiem līdz 20 000 euro gadā; 23% – ienākumiem no 20 000,01 līdz 55 000 euro gadā (pārsniegumam); 31,4% – ienākumiem virs 55 000,01 euro gadā (pārsniegumam); būtiski paaugstinot ar IIN neapliekamo diferencēto minimālo (atsakoties no diferencētā neapliekamā minimuma piemērošanas rezumējošā kārtība, un katru mēnesi piemērojot to pilnā apmērā jau taksācijas gada laikā): 2018. gadā atkarībā no ienākuma līmeņa tas svārstīsies no 0 līdz 200 euro mēnesī, 2019. gadā – no 0 līdz 230 euro mēnesī un 2020. gadā – no 0 līdz 250 euro mēnesī; paaugstinot atvieglojumu par apgādībā esošu personu uz 200 euro mēnesī 2018. gadā, 230 euro mēnesī 2019. gadā un 250 euro mēnesī 2020. gadā (pašāķ 175 euro mēnesī). Turklāt no 2018. gada 1. jūlija atvieglojums par apgādībā esošām personām tiek piešķirts arī par nestrādājošiem laulātiem, kuru apgādībā ir bērni; paaugstinot minimālo mēneša darba algu līdz 430 euro (pašāķ 380 euro); paaugstinot neapliekamo minimālo pensionāriem līdz 250 euro mēnesī 2018. gadā, 270 euro mēnesī 2019. gadā un 300 euro mēnesī 2020. gadā (pašāķ 235 euro mēnesī). <p>Iepriekšminētās izmaiņas samazina kopējos nodokļu ierņēmumus valstī no darbaspēka nodokļiem, tāpēc vienlaikus tiek īstenoti šādi pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt nodokļa sloga pārvirzi no darba spēka uz patēriņu un kapitālu:</p> <ul style="list-style-type: none"> sakārtojot nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības un pārskatot atsevišķu nekustamo īpašumu pielietojuma kategorijas; par 30% paaugstinot azartspēļu nodokļa likmes automātiem un spēļu galdiem; pakāpeniski paaugstinot akcīzes nodokļa likmes, saskaņojot tās ar nozares organizācijām un ņemot vērā akcīzes nodokļa likmju izmaiņas pārējās Baltijas valstīs; nosakot ierobežojumus IIN attaisnotajiem izdevumiem; saglabājot līdzšinējo TEN maksāšanas kārtību arī 2019. gadā un turpmāk.

		<p>Ārpus nodokļu struktūras pasākumiem tiek rosināts pilnveidot nodokļu administrēšanas pasākumus un nodrošināt aktīvāku ēnu ekonomikas apkaršanu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istenojot ēnu ekonomikas apkaršanas pasākumus, kuru pamatvirzieni izriet no ēnu ekonomikas apkaršanas plāna. Galvenie virzieni ēnu ekonomikas apkaršanai ir: <ul style="list-style-type: none"> - PVN reversās maksāšanas kārtības piemērošanas paplašināšana (būv materiālu, sadzīves tehnikas un metalizstrādājumu tirzniecībā); - reģistrācijas VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā šlēkšņa samazināšana no 50 000 <i>euro</i> uz 40 000 <i>euro</i>; - PVN deklarācijā atšifrējamo darījumu šlēkšņa samazināšana no 1430 <i>euro</i> uz 150 <i>euro</i>; - tiešsaistes tirzniecības darījumu reģistrā ieviešana u.c.; • Istenojot nodokļu administrēšanas pasākumus, galvenie no tiem: <ul style="list-style-type: none"> - vienotā kontā un uzkrājuma principa ieviešana; - samnieciskās darbības ierēņemumu kontā ieviešana mazajai uzņēmējdarbībai; - VID pakalpojumu pieejamība un kvalitāte; - padzīninātas sadarbības programmas reforma; - grāmatvedības prasību pārskatīšana atkarībā no apgrozījuma, statusa un darbības veida; - IIN attaisnoto izdevumu administrēšanas optimizācija; - pilnveidojot piedziņas procesus un sodu politiku
2	Uzlabot sociālās drošības tīkla adekvātumu un paaugstināt darbaspēka prasmes, paštrinot profesionālās izglītības mācību programmas reformu.	<p>No 2018. gada 1. janvāra stājas spēkā grozījumi likumā "Par valsts pensijām", kas paredz vecumu pensiju indeksāciju atkarībā no personas apdrošināšanas stāža, par kuru ir piešķirta (pārēķināta) pensija, piemērojot nevis 50%, bet 70% no apdrošināšanas iemaksu algū summas reālā pieaugumā procentiem, ja stāžs ir 40 un vairāk gadu. Attiecīgi 60% no apdrošināšanas iemaksu algū summas reālā pieaugumā procentiem tiks piemērots, ja stāžs ir 30-39 gadu, kā arī pensijām, kas piešķirtas par darbu kaitīgos un smagos, vai sevišķi kaitīgos un smagos darba apstākļos.</p> <p>Vienlaikus grozījumi paredz, ka personām, kurām vecuma pensija ir piešķirta līdz 1995. gada 31. decembrim, kā arī personām, kurām piešķirta invalitātes pensija un pensijas vecums sasniegts līdz 1995. gada 31. decembrim, no 2018. gada 1. jūlija par katru apdrošināšanas gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gadam (ieskaitot), nosaka piemaksu 1,50 <i>euro</i> apmērā līdzšinējā 1 <i>euro</i> vietā.</p> <p>2018. gadā tiks palielināts ģimenes valsts pabalsta apmērs. Ar 2018. gadu, audzējimenu un adoptētāju atbalstam un sociālās situācijas uzlabošanai, paredzēts:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nodrošināt valsts sociālo apdrošināšanu iemaksu pensiju, bezdarba un invalitātes apdrošināšanai personām, kas saņem atbilstību par audzējimenes pienākumu pildīšanu; • palielināt pabalsta apmēru par audzējimenes esoša bērna uzturēšanu, nosakot to dubultā apmērā no minimālo uzturēšanas apmēra; • palielināt pabalsta apmēru par audzējimenes pienākumu pildīšanu, izmaksājot par pirmo bērnu 171 <i>euro</i> mēnesī, bet par nākamajiem bērniem piemērojot koeficientu 0,3, t.i., par divu bērnu aprūpi 222 <i>euro</i>, bet par trešo un nākamajiem 274 <i>euro</i> apmērā; • palielināt atbilstību par adoptētāja bērna (līdz 3 gadu vecumam) aprūpi, t.i., strādājotajām personām izmaksājot 70% no vidējās sociālās apdrošināšanas iemaksu algas, bet nenodarbinātajām personām 171 <i>euro</i> apmērā.

	<p>Palielināt veselības aprūpes izmaksu efektivitāti un piekļuves tai, tostarp samazinot tiešos maksājumus un ilgo gaidīšanas laiku.</p>	<p>Uzsāktas valdības un Latvijas Pašvaldību savienības sarunas par garantētā minimālā ienākuma līmeņa paaugstināšanu</p> <p>Turpinās profesionālās izglītības saturs reforma, kas nodrošina pāreju no priekšmetos balstītā profesionālās izglītības mācību saturs uz mācīšanās rezultātos balstītu, kā arī ievieš modulāro pieeju profesionālās izglītības programmu īstenošanā. 2016. gada 16. decembrī uzsāks ES fondu 8.5.2SAM "Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai" projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai" (turpmāk – projekts), kura ietvaros līdz 2021. gada 31. decembrim ir paredzēta nozaru kvalifikāciju sistēmas pilnveide, ietvaros, lai izstrādātu mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošu profesionālās izglītības saturu un nodrošinātu profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai. Projekta īstenošana plānota līdz 2021. gada 31. decembrim. Projekta mērķa sasniegšanai plānotais attiecināmais finansējums ir 12,13 milj. euro, t.sk. ESF finansējums 10,31 milj. euro un valsts budžeta līdzfinansējums – 1,82 milj. euro. Projekta ietvaros ir paredzēta 160 profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde vai pilnveide (90 līdz 2018. gadam), 184 modulāro profesionālās izglītības programmu izstrāde (10 līdz 2018. gadam) un ieviešana, profesionālās kvalifikācijas eksāmenu saturs izstrāde 210 profesionālajām kvalifikācijām, kā arī paredzēts veikt attiecīgo mācību līdzekļu un metodiskos materiālu izstrādi. Projektu īsteno Vals izglītības saturs centrs sadarbībā ar Latvijas Darba devēju konfederāciju, Latvijas Brīvo arodtadribu savienību, biedrību "Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome" un Izglītības un kvalitātes valsts dienestu.</p> <p>2017. gada 22. jūnijā tika pieņemti grozījumi Profesionālās izglītības likumā, definējot modulārās profesionālās izglītības programmas un saistībus terminus, nosakot izglītības veidus, kur var īstenot modulārās profesionālās izglītības programmas, kā arī par minēto programmu apgušanu izsniedzamo profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecināšos dokumentus.</p> <p>2016./2017. mācību gadā tika uzsākta 30 modulāro programmu aprobācija, t.sk. 12 profesionālajās kvalifikācijās. Modulāro izglītības programmu īstenošana un aprobācija no 2017. gada septembra ir uzsākta 24 IZM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs ap 80 programmām, t.sk. 28 profesionālajās kvalifikācijās.</p> <p>2017. gada 24. jūlijā noslēgts līgums par nozaru kvalifikāciju struktūras analīzi atbilstoši Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai. 2017. gada aprīlī beidz un mājai sākumā noslēgti sadarbības līgumi ar sadarbības partneriem un uzsākta 60 profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde (saraksts saskaņots ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības tīrspējās sadarbības apakšpadomi 2017. gada 12. aprīlī). Norit darbs pie profesionālās kvalifikācijas eksāmenu metodikas izstrādes sadarbībā ar Izglītības un kvalitātes valsts dienestu. Noslēdzies iepirkums par modulāro profesionālās izglītības programmu izstrādi pirmajām 45 kvalifikācijām, kvalifikāciju nosaukumi saskaņoti Nozaru ekspertu padomēm. 2017. gada 4. augustā izsludināts iepirkums mācību līdzekļu izstrādei, kā arī tiek apzinātas nepieciešamās simulācijas iekārtas.</p> <p>Notiek modulāro izglītības programmu aprobācijas semināri, kā arī regulāri tiek sniegtas konsultācijas profesionālās izglītības iestāžu pārstāvjiem par profesionālās izglītības saturs aktualizēšanu pāreji uz sasniedzamajiem rezultātiem un kompetencēs balstītām modulārajām programmām (līdz 2017. augustam sniegtas 283 konsultācijas).</p> <p>Ar MK 2017. gada 22. augusta sēdes lēmumu (prot. Nr. 40, 43. §) tika atbalstīts papildus finansējums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neatliekamās palīdzības, tai skaitā dzemdību nodrošināšanas plāna, īstenošanai 7,8 milj. euro ik gadu; • darba devēja VSAOI palielinājuma nodrošināšanai saistībā ar pieņemtajiem grozījumiem likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 2018. gadā 230 221 euro, 2019. gadā un turpmāk ik gadu 229 666 euro; • minimālās algas paaugstināšanas līdz 430 euro nodrošināšanai 356 273 euro ik gadu;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • minimālajai algai piesaistītiem valsts sociālā nodrošinājuma pasākumiem (t.sk. dotācijai valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai) 9,6 milj. <i>euro</i> ik gadu; • atbalstot valsts pamatbudžetā plānotajiem iepirkumiem no VSAOI² sadales veselības aprūpes finansēšanai 2018. gadam 85,3 milj. <i>euro</i>, 2019. gadam 99,6 milj. <i>euro</i> un 2020. gadam 105,5 milj. <i>euro</i> apmērā, paredzot finanšu ministram tiesības pārdaļīt 2018. gadam rezervēto finansējumu atbilstoši MK pieņemtam lēmumam. No vispārējā veselības aprūpes finansējuma palielinājuma 2018. gadā 85,3 milj. <i>euro</i> plānots novirzīt ārstniecības personu atalgojumam palielināšanai. • veselības aprūpes sistēmas reformas ieviešanai atbalstot EK pieļautajai deficīta atkāpei 2018. gadam 113,4 milj. <i>euro</i> un 2019. gadam 149,9 milj. <i>euro</i> apmērā, paredzot finanšu ministram tiesības 2018. gadam rezervēto finansējumu pārdaļīt Veselības ministrijai pēc tam, kad MK ir apstiprinājis finansējumu veselības reformas pasākumu īstenošanai 2018. gadā. Piešķirto finansējumu reformu ieviešanai 2018. gadā tiek plānots novirzīt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanai (ambulatoriem un stacionāriem pakalpojumiem), primārai veselības aprūpei, onkoloģisko saslimšanu diagnostikas un ārstēšanas pieejamības uzlabošanai, infekcijas slimību izplatības mazināšanā un sirds-asinsvadu programmai. <p>Ar MK 2017. gada 20. jūnija sēdes lēmumu (prot. Nr.31, 28.§) tika atbalstīts papildus finansējums, lai nodrošinātu pakāpenisku atteikšanos no pagarinātā normālā darba laika ārstniecības personām un neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāžu personālam, kas nav ārstniecības personas, 3,8 milj. <i>euro</i> apmērā ik gadu.</p> <p>Ar MK 2017. gada 8. septembra un 2017. gada 12. septembra sēdes lēmumu (prot. Nr.44, 1.§, prot. Nr.45, 53.§) tika atbalstīti priekšlikumi par finansējuma novirzīšanu ministrijām šādiem prioritārajiem pasākumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Insulīna pastāvīgas ievades nodrošināšana provizoriski 167 bērniem ar diagnozi "Insulīnkarīgs cukura diabēts", tādējādi samazinot cukura diabēta vāļno komplikāciju un hipoglikēmijas risku. Atbalstīts finansējums 710 000 <i>euro</i> apmērā 2018. gadā. • Neatkarīgas, efektīvas un starptautiskajām prasībām atbilstošas antidopinga struktūras izveide Valsts sporta medicīnas centrā. Tiks īstenoti dopinga prevencijas pasākumi, novērsti dopinga pārkāpumi Latvijas sportā un nodrošināta pastāvīga Latvijas sporta sistēmas atbilstība Latvijai saistošo starptautisko anti-dopinga normatīvu prasībām. Atbalstīts finansējums 600 000 <i>euro</i> apmērā ik gadu. • Rīgas Stradiņa universitātes mācībspēku darba samaksas paaugstināšana pedagogu darba samaksas reformas ietvaros, lai Rīgas Stradiņa universitātes pedagogiem nodrošinātu darba samaksas pieaugumu tādā pašā apmērā, kā pārējo valsts augstskolu pedagogiem. Atbalstīts finansējums 697 200 <i>euro</i> apmērā 2018. gadā, turpmākie gadi 1,4 milj. <i>euro</i> apmērā.
3	Palielināt publiskā sektora efektivitāti un atbildību, jo īpaši, vienkāršojot administratīvās procedūras un nostiprinot interešu konfliktu novēršanas sistēmu, tostarp maksātspējas administratoriem.	Nesenas izmaiņas Maksātspējas likumā paredz kompleksu risinājumu maksātne spējas procesa administratora darbības un maksātspējas procesa norises likumības kontroles efektivitātes paaugstināšanai, kā arī ir papildināts ar regulējumu, kas noteic informācijas par tiesiskās aizsardzības procesiem un maksātspējas procesiem, kā arī tiesiskās aizsardzības procesa uzraugošajām personām un maksātspējas administratoriem apstrādi un publicēšanu. Līdz ar to tika pieņemti vairāki MK noteikumi, lai noteiktu konkrētu kārtību minēto izmaiņu piemērošanai praksē.

² Saeima 27.07.2017. pieņēma grozījumus Likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu", kuri paredz, ka VSAOI daļa, kas atbilst vienam procentpunktam no VSAOI likmes, ir paredzēta veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai.

	<p>Papildus ir mainīts tiesiskās aizsardzības procesa regulējums, ieviešot tiesiskās aizsardzības procesa uzraugošo personu, kuras galvenais mērķis tiesiskās aizsardzības procesa laikā būs palīdzēt kreditoru uzticības personas funkcijas, uzraugot tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna izpildi, un informēt par to kreditorus, tādejādi paplašinot kreditoru lomu tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanas uzraudzībā.</p> <p>2017. gada 26. jūlijā V alsts sekretāru sanāksmē tika uzskats V alsts pārvaldes reformu plāna 2020 projekts, kura mērķis ir veidot efektīvu, atbildīgu un elastīgu valsts pārvaldi, t.sk. stiprinot uz rezultātu orientētu darbu, ieviešot "nulles birokrātijas" pieeju un samazinot administratīvo slogu starpiestāžu sadarbībā.</p> <p>Nemot vērā minēto, 2018. gada budžeta un 2018. – 2020. gada vidēja termiņa budžeta projektu ietvaros MK apstiprinājis finansējuma piešķiršanu ekspertu piesaīstei reformu novērtēšanai un V alsts kancelejas nodarbināto kapacitātes stiprināšanai (budžets apstiprināms Saeimā).</p>
--	--

Tabula 6.b: ES Stratēģijas noteiktie mērķi attiecībā uz izaugsmi un darbu

Nacionālie 2020 mērķi	Pasākumi	Apraksts
Nacionālais 2020 nodarbinātības mērķis (73,0%)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezdarbnieku apmācību pasākumu pilnveidošana; 2. Atbalsta pasākumu jauniešu bezdarba mazināšanai īstenošana; 3. Ilgstošo bezdarbnieku un sociālās palīdzības klientu efektīva atgriešana darba tirgū un atbalsts reģionālajai mobilitātei; 4. Gados vecāko iedzīvotāju darbaspējas saglabāšana un nodarbinātības sekmēšana; 5. Nodarbinātības dienesta darba efektivizācija; 6. Pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības sekmēšana. 	Skaīti Nacionālo reformu programmu.
Nacionālais 2020 P&A mērķis (1,5% no IKP)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZTAI nozares konkurētspējas paaugstināšana; 2. ZTAI nozares sasaīste ar sabiedrības un tautsaimniecības attīstības vajadzībām; 	Zinātnes politikā ir veiktas būtiskas reformas kopš 2014. gada – ir konsolidētas zinātniskās institūcijas, nosacījumi zinātnes bāzes finansējuma piešķiršanai atspoguļo politikas nostādnes - tiek ņemts vērā piesaīstītais finansējums no komersantiem, no starptautiskajiem projektiem u.c. ES Struktūrfondu ieguldījumi tiek mērķtiecīgi veikti 14 labākajās zinātniskajās institūcijās, kā arī tiek īstenotas grantu programmas- praktiskās ievirzespējumi (1.1.1.1. pasākums "Praktiskas

<p>3. ZTIA nozares efektīva pārvaldība; 4. Atbalsts inovatīvu komersantu attīstībai; 5. Sabiedrības izpratnes veicināšana, zinātnes un inovācijas popularizēšana.</p>	<p>ievirzes pētījumi), pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts (1.1.1.2.pasākums "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts"), tiek plānots 2018. gadā uzsākt programmu "Inovācijas granti studentiem" (1.1.1.3.pasākums "Inovācijas granti studentiem").</p> <p>Fundamentāliem un lietišķiem pētījumiem 2018. gadā tiek plānots palielināt finansējumu aptuveni divas reizes līdz 9,5 milj. <i>euro</i> pētniecībai visās OECD zinātņu nozaru grupās, lai pakāpeniski veidotu stabilu zināšanu bāzi un cilvēkkapitālu. Vienlaikus fundamentālo un lietišķo pētījumu programmai šogad tiek izstrādāti jauna MK noteikumi, kas novērsīs irerēšu konfliktu projektu izvērtēšanā un sekmēs resursu koncentrāciju un izcilību. Paredzams, ka jaunie noteikumi valsts pētījumu programmu īstenošanai tiks apstiprināti līdz 2017. gada beigām. 2018. gadā ir plānots izsludināt jaunus konkursus fundamentālajiem un lietišķiem pētījumu projektiem, kā arī valsts pētījumu programām.</p> <p>(1) Lai paaugstinātu ZTĀI nozares konkurētspēju, resursi tiek koncentrēti labākajos valsts zinātniskajos institūtos un universitātēs, kā arī zināšanu centros. Šim mērķim tām zinātniskajām institūcijām, kuras saņēma pozitīvo vērtējumu starptautiskajā zinātnes novērtējumā, tiek turpināts piešķirt zinātnes bāzes finansējumu. Zinātnes bāzes finansējumā ir ieviesti uz ekselenci vērsti kritēriji: 10% no finansējuma tiek piešķirts tām zinātniskajām institūcijām, kas starptautiskajā zinātnes izvērtējumā saņēmušas augstu novērtējumu. Paredzēts, ka nākamais starptautiskais zinātnes izvērtējums tiks īstenots 2019. gadā.</p> <p>Līdz 2020. gadam spēcīgākajās zinātniskajās institūcijās ir paredzēts ieguldīt ES fondu līdzfinansējumu zinātnisko institūtu infrastruktūrā 1.1.1.4.pasākuma "PēĀ infrastruktūras attīstīšana viedās specializācijas jomās un zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšana" ietvaros. Atbalsts ir paredzēts spēcīgākajām 14 Latvijas zinātniskajām institūcijām to institucionālās kapacitātes stiprināšanai, pētniecības infrastruktūras attīstībai un pētniecības resursu koncentrēšanai. Šobrīd notiek projektu iesniegumu vērtēšana, un tos paredzēts uzsākt 2017. gada 4. ceturkņā.</p> <p>Ieguldījumu nozares konkurētspējas paugstināšanā daļēji saredz ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda ietvaros plānotais atbalsts pēcdoktorantūras pētniecībai, kopumā 64,029 milj. <i>euro</i>. Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 1.1.1.SAM „Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā” 1.1.1.2.pasākuma „Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts” ietvaros ir noslēgusies pirmā pētniecības pieteikumu atlases kārtā un tiek slēgti līgumi par 141 pieteikumu īstenošanu par kopējo summu 19,17 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Latvijas dalībnieki – zinātnieki, augstskolas, zinātniskās institūcijas, uzņēmēji u.c. – sadarībā ar citu valstu pārstāvjiem sekmīgi piedalās ES pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju programmās (Septītā ietvarprogramma, programma “Apvēršanās 2020”, EURATOM, EUROSTARS 2, EUREKA, BONUS, ARTEMIS, ECSEL, IMI, un COST), saņemot augstus novērtējumus konkursos iesniegtajiem projektu pieteikumiem. Lai saņemtu atbalstu šo projektu īstenošanai Latvijā, pakāpeniski tika palielināts pieejamā finansējuma apmērs valsts budžeta programmas 70.00.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammā 70.06.00 "Daļa Eiropas Savienības pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās" ietvaros.</p> <p>(2) IZM vērtējumā nozares sasaiste ar sabiedrības un tautsaimniecības attīstības vajadzībām būtu nepieciešama arī citu nozares resoru aktīva daļa valsts pasākumu definēšanā zinātnisko pētījumu veikšanai, kā arī tam nepieciešamā finansējuma nodrošināšana savu budžetu ietvaros. Kā piemēru nozares ministriju iesaistei valsts pētījumu programmu īstenošanā var minēt EM un IZM plānoto valsts pētījumu programmu enerģētiskās jomā, kas tiks īstenota saskaņā ar EM Enerģētikas attīstības pamatnostādņiem 2018. gadā un nodrošinās nepieciešamās zināšanas un jaunus tehnoloģijas konkrētās nozares vajadzībām. Tāpat paredzēta latviešu valodas valsts pētījumu programmu (atbildīgā nozares ministrija IZM) u.c.</p>
---	---

		<p>ES fondu Pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju prioritārā virziena apakškomitejā prezentēts sākotnējais studentu inovāciju grantu programmas modelis 1.1.1.3.pasākuma "Inovācijas granti studentiem" ietvaros, kā arī notikušas vairākas diskusijas ar uzņēmumu, t.sk. <i>start-up</i>, darba devēju organizāciju un zinātnisko institūciju pārstāvjiem par programmas ieviešanas nosacījumiem.</p> <p>(3) Turpinās 2015. gadā uzsāktā RIS3 monitoringa sistēmas ieviešana un īstenošana.</p> <p>Ir veikta ZTAI un RIS3 starposma (laika periods no 2014. līdz 2016. gadam) izvērtējums (informācija ziņojums "Viedās specializācijas stratēģijas monitorings", izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 08.06.2017., VSS-621), kurā ir ietverta informācija par Latvijas ekonomikas attīstības tendencēm, mērķiem un izaicinājumiem, RIS3 programmu un pasākumu īstenošanas gaitu un virzību uz mērķu sasniegšanu, kā arī RIS3 rādītāju analīze un turpmāko pasākumu plāns.</p> <p>Izstrādes procesā ir izvērtējums par ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda zinātnes, pētniecības un inovāciju atbalsta aktivitāšu ietekmi uz 21 pētniecības un zinātnisko institūciju darbību, ilgspēju, kā arī atbalsta aktivitāšu ietvaros iegūto rezultātu ilgspēju ņemot vērā ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas periodā plānotos pasākumus pētniecībā, attīstībā un inovācijās atbalstam (izvērtējums tiks pabeigts 2017. gada III ceturksnī).</p> <p>(4) 2017. gadā tiek turpināts īstenot šādas aktivitātes, kas paredz atbalstu inovatīvu komersantu attīstībai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnoloģiju pārnese programmas ietvaros 2017. gada februārī tika izsludināta projektu pieteikumu atlase inovācijas vaučera atbalstam par kopējo finansējumu 7 milj. euro. Līdz 2017. gada septembrim ir apstiprināti 8 projekti inovāciju veicināšanai mikro, mazajos un vidējos komersantos paredzot atbalstu P&A aktivitāšu veikšanai, lai izstrādātu jaunus vai uzlabotus produktus un tehnoloģijas. • 2016. gadā tika izstrādāta un apstiprināta atbalsta programma "Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā". Programmas mērķis ir veicināt komersantu produktivitātes un konkurētspējas paaugstināšanu, izstrādājot un ieviešot jaunus produktus un tehnoloģijas ražošanā, kā arī palīdzot privātā sektora ieguldījumus pētniecībā, attīstībā un inovācijās. Atbalsts tiek piešķirts eksperimentālu tehnoloģiju izgatavošanai vai iegādei, kā arī uzstādīšanai un testēšanai reālā ražošanas vidē, nodrošinot, ka vismaz 20% no eksperimentālās tehnoloģijas ir unikālas komponentes, ne vairāk kā 30% no eksperimentālās tehnoloģijas komponentēm vai iekārtām ir izvēlētas no tirgū jau nopērkamām. Projektu iesniegumu atlases pirmās kārtas ietvaros (12.07.-12.09.2016) tika saņemti 41 projekta iesniegumi par ERAF finansējumu 53,13 milj. euro, no tiem apstiprināti 18 projekti par ERAF finansējumu 25,8 milj. euro. 2017. gada oktobrī plānots izsludināt otro projektu kārtu par kopējo finansējumu 34,2 milj. euro apmērā. Līdz 2022. gada beigām programmā paredzēts atbalstīt 30 komersantus, kas saņem grantus, lai tirgū laistu jaunus produktus. Vienlaikus paredzēts, ka programmas īstenošanas rezultātā tiks piesaistītas privātās investīcijas vismaz 10,59 milj. euro apmērā. • 2016. gada nogalē tika izstrādāts Jaunuzņēmumu atbalsta likums, kura ietvaros sākot ar 2017. gadu ir pieejams specifisks atbalsts start-up uzņēmumiem (nodokļu atlaides un granti augstas kvalifikācijas darbinieku piesaistei). Sadarbībā ar start-up asociāciju sākot no 2017. gada 1. maija ir ieviesta Start-up vīza, gada beigās uzsāks darbību 3 jauni akceleratori, kā arī 2018. gada sākumā uzņēmumiem būs pieejams riska kapitāla atbalsts 60 milj. euro apmērā. • 2017. gadā turpināsies Norvēģijas finanšu instrumenta programmas "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā" īstenošana. Programmas ietvaros atbalsts līdz 30. aprīlim bija pieejams pirmsinkubācijās un inkubācijās pakalpojumiem Zaļo tehnoloģiju inkubatorā. Kopumā pirmsinkubācijā tika atbalstītas 24 idejas un inkubācijās procesā 153 komersanti par kopējo summu 2,67 milj. euro. Papildus tika saņemti atbalsts uzņēmumiem jaunu vai ievērojami uzlabotu vides
--	--	--

		<p>produktu izstrādei, komercializāšanai un ieviešanai ražošanā (neliela apjoma grantu shēmas ietvaros atbalstīti 22 projekti par kopējo summu 2,2 milj. <i>euro</i> un Atklātā konkursa ietvaros atbalstīti 13 projekti par 5 milj. <i>euro</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> Līdz 2017. gada 31. decembrim pieejams atbalsts Divpusējas sadarbības fonda ietvaros, lai veicinātu sadarbību ar Norvēģiju inovācijas un uzņēmējdarbības jomās. Programmā kopumā pieejamais finansējums ir 12,6 milj. <i>euro</i> (2012.-2017.). Atbalstam darba devēju pasūtītām mācībām darbinieku kvalifikācijas celšanai ir izstrādāti šādi pasākumi: <ul style="list-style-type: none"> Atbalsts nodarbināto apmācībām. Atbalsts tiek sniegts komersantu nodarbināto apmācībām. Pasākuma mērķis ir nodrošināt komersantus ar atbilstošas kvalifikācijas darbaspēku, kas sekmētu darba ražīguma pieaugumu un jaunu vai uzlabotu produktu un tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu ražošanā. 2016. gada martā noslēdzās projektu iesniegumu atlase, kuras ietvaros tika apstiprināti 10 projekti, kurus īsteno līdzākās nozaru asociācijas. Kopējais pieejamais ERAF finansējums programmas ietvaros ir 18,0 milj. <i>euro</i>. Programmas ietvaros līdz 2018. gadam plānots apmācīt 5620 nodarbinātos. Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti. Pasākums ir izstrādāts ar mērķi veicināt pašnodarbināto personu, šīko (mikro), mazo, vidējo un lielo komersantu produktivitāti un darba efektivitāti, paaugstinot to darbinieku kvalifikāciju un prasmes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā, nodrošināt komersantus ar atbilstošas kvalifikācijas darbaspēku, sekmējot netehnoloģisko inovāciju ieviešanu komersantos, kā arī nodrošināt atbalstu apmācībām, veicinot investoru piesaisti valstij. Ierobežotas projektu iesniegumu atlase rezultātā 2016. gadā tika atlasīta Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, lai nodrošinātu veiksmīgu programmas īstenošanu. Kopējais pieejamais ERAF finansējums programmas ietvaros ir 6,9 milj. <i>euro</i>. Programmas ietvaros līdz 2018. gadam plānots apmācīt 5540 nodarbinātos. Uzņēmumi Latvijā kopš 2014. gada 1. jūlija var izmantot UIN stimulu uzņēmumu P&A izmaksām, kas var tikt norakstītas tajā gadā, kad tās radušās, piemērojot vērtību palielināšu koeficientu „3”. Pamatojoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem, 2014. gadā UIN atlaidi izmantoja 86 uzņēmumi, kopumā deklarējot izmaksas par kopējo summu 1,33 milj. <i>euro</i>. 2015. gadā nodokļa atvieglojumu izmantojuši 30 uzņēmumi par kopējo summu 4,2 milj. <i>euro</i> apmērā. 2016. gada dati būs pieejami 2017. gada nogalē. <p>(5) 2018. gadā pirmoreiz notiks mērķtiecīga komunikācijas kampaņa zinātnes popularizāšanai, kura tiks īstenota 1.1.1.5. pasākuma “Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem pētniecībā un inovācijās” ietvaros. Jūnijā apstiprināti un stājušies spēkā MK noteikumi par 1.1.1.5. pasākuma “Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem pētniecībā un inovācijās” īstenošanai un š.g. augustā izsludināta projektu iesniegumu atlases 1. kārtā. Tās ietvaros paredzēts stiprināt Latvijas pētniecības un attīstības interešu pārstāvniecību programmas “Apvēršanās 2020” programmkomitejās un citās starptautiskās programmās, nacionālā līmeņa pasākumi starptautiskās sadarbības tīklu paplašināšanai, tostarp sadarbība ar Latvijas diasporu ārvalstīs.</p>
Nacionālais emisijas	SEG 1 Ne-ETS nozaru emisiju ierobežošana; 2 Pētniecība, inovācijas, sabiedrības informācija.	Latvijas kopējais SEG emisiju apjoms 2005.-2015. gadā ir palielināts par 0,06%, un 2015. gadā ir 11,3 Mt CO ₂ ekv., kas ir par 7,2% mazāks apjoms nekā noteiktais mērķis - 12,2 Mt CO ₂ ekv. Latvijai ir atļauts ne-ETS nozaru emisiju apjomu palielināt periodā no 2005. gada līdz 2020. gadam par 17% salīdzinot ar ne-ETS nozaru emisiju apjomu 2005. gadā. Latvijā 2015. gadā ne-ETS nozaru SEG emisiju apjoms ir palielināts par 6,5%

Ierobežošanas mērķis (12,2 Mt CO₂)		<p>un 2015. gadā ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā neiekļauto SEG emisiju apjoms bija 9,0 Mt CO₂ ekv., kas ir par 4,6% mazāk nekā Latvijai ar Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumu Nr. 406/2009/EK noteiktais 2015. gada mērķis.</p> <p>Tiek prognozēts, ka Latvija izpildīs SEG emisiju samazināšanas mērķus, kas noteikti nacionālajos politikas plānošanas dokumentos un ES tiesību aktos.</p>
Atjaunojamās enerģijas mērķis (40,0%)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tiesiskās bāzes sakārtošana, 2. Finanšu resursu pieejamības nodrošināšana atjaunojamās enerģijas ražošanai; 3. Pasākumi atjaunojamā enerģoresursu 10% mērķa sasniegšanai transporta sektorā 	<p>(1) 2017. gadā tiek turpināts darbs pie esošā atbalsta mehānisma elektroenerģijas ražošanai no AER un koģenerācijā efektivitātes izvērtēšanas un sagatavoti priekšlikumi turpmākajiem risinājumiem.</p> <p>2017. gada 13. jūnijā, pēc saskaņojuma saņemšanas no EK, stājās spēkā 2015. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 395 "Kārība, kādā energoietilpīgi apstrādes rūpniecības uzņēmumi iegūst tiesības uz samazinātu līdzdaļu obligātā iepirkuma komponentes maksājuma", kas paredz atbalstu energoietilpīgiem apstrādes rūpniecības uzņēmumiem attiecībā uz elektroenerģijas obligātā iepirkuma atjaunojamā enerģoresursu daļu.</p> <p>2017. gada 22. septembrī pieņemts MK rīkojums Nr. 530 par konceptuālo ziņojumu "Kompleksi pasākumi elektroenerģijas tirgus attīstībai", ar ko konceptuāli apstiprināts valsts saistību samazināšanas risinājums pret koģenerācijas elektrostacijām ar uzstādīto elektrisko jaudu virs 100 MW. Tas paredzēts kā brīvprātīgs risinājums, ļaujot elektrostacijām pretendēt uz daļēju atbalsta maksājuma saņemšanu vienā diskontētā maksājumā, ievērojot ES atbalsta nosacījumus un līdzšinējās saistības līdz atbalsta perioda beigām. Risinājuma rezultātā paredzēts atbalsta intensitātes samazinājums atlikušajam atbalsta periodam.</p> <p>(2) Ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo no AER un to pārdod obligātā iepirkuma ietvaros, kopējais atbalsta apjoms virs tirgus cenas 2016. gadā ir 97,1 milj. euro, kas ir par 2% mazāk nekā 2015. gadā. Šis samazinājums saistīts ar dabasgāzes cenas pazemināšanos. Savukārt atbalsta mehānisma ietvaros kopējais iepirktais elektroenerģijas apjoms 2016. gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, ir par 9% lielāks.</p> <p>(3) 2017. gada 21. jūlijā pieņemts MK rīkojums Nr. 379 par konceptuālo ziņojumu "Par atjaunojamā enerģoresursu izmantošanu transporta sektorā". Ar to cita starpā tiek paredzēts pieņemt degvielas tirgotājiem 2020. gadā no līgū realizētā degvielas apjoma nodrošināt 8,5% biodegvielu piejaukumu. Pārējos 1,5% plānots sasniegt ar elektroenerģijas izmantošanu transportā. Šobrīd notiek darbs pie normatīvās bāzes aktualizēšanas, t.sk. Transporta enerģētikas likuma izstrādes.</p> <p>Saistībā ar finanšu resursu pieejamības nodrošināšanu atjaunojamās enerģijas ražošanai EM ir atbildīga par ES fondu 4.3.1 SAM "Veicināt energoefektivitāti un vietējo AER izmantošanu centralizētajā siltumapgādē" īstenošanu. Šis atbalsta programmas ietvaros tiek sniegta centralizētās siltumapgādes sistēmas komersantiem atbalstot pāreju uz AER, kā arī uzlabojot energoefektivitāti siltum avotos, kur jau šobrīd tiek izmantoti AER. Sīkāku informāciju lūdz skatīt pie nākamā punkta.</p>
Nacionālais energoefektivitātes mērķis (0,670 Mtoe)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Energoefektivitātes paaugstināšana mājokļos un rūpnieciskajā ražošanā, 2. Energoefektivitātes paaugstināšana sabiedriskajās ēkās, 3. Efektīvas apgaismojuma infrastruktūras ieviešana pašvaldību publiskajās teritorijās, 	<p>Latvija virzās uz noteikto mērķi 2020. gadā panākt enerģijas ietaupījumu 0,67 Mtoe apmērā (kopējais enerģijas ietaupījums gan gala patēriņā, gan pārveidošanas sektorā). Jau pašlaik ir panākts bruto iekšzemes enerģijas patēriņa samazinājums no 4,57 Mtoe 2008. gadā līdz 4,27 Mtoe 2015. gadā (samazinājums par 0,3 Mtoe), kur būtiska nozīme ir arī energoefektivitātes pasākumu īstenošanai.</p> <p>Lai nodrošinātu Latvijas pāreju uz ekonomisku un zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs, EM ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas periodā ir atbildīga par šādu SAM un SAM pasākumu īstenošanu par kopējo ES fondu finansējumu 333,55 milj. euro apmērā.</p>

<p>4. Energoefektivitātes paaugstināšana siltum enerģijas ražošanā, 5. Atbalsts energoietilpīgiem komersantiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 4.1.1.SAM "Vēicināt efektīvu energoresursu izmantošanu, enerģijas patēriņa samazināšanu un pāreju uz AER apstrādes rūpniecības nozari". 4.1.1.SAM kopējais pieejamais Kohēzijas fonda finansējums ir 32,55 milj. <i>euro</i>. Atbalsts grantu veidā tiek sniegts sīkajiem (mikro), mazajiem, vidējiem un lielajiem komersantiem, kas veic samērā nelielu darbu apstrādes rūpniecības nozarē. 4.1.1. SAM ir noslēgusies pirmā projektu iesniegumu atlases kārtā, kuras ietvaros tika iesniegti 37 projektu iesniegumi, pieprasot Kohēzijas fonda finansējumu 9,14 milj. <i>euro</i> apmērā. Šobrīd ir veikta projektu pirmreizējā izvērtēšana un projektu iesniegumi tiek precizēti. Papildus tam EM šobrīd izstrādā 2. atlases kārtas projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus un īstenošanas nosacījumus. Plānots, ka 4.1.1.SAM 2.kārtas īstenošanu regulējošie MK noteikumi tiks apstiprināti 2017.gada beigās un projektu pieteikumu atlase tiks uzsākta 2018.gada pirmajā ceturksnī. 4.2.1.1. SAM pasākums "Vēicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās". 4.2.1.1.SAM pasākuma īstenošanai kopējais publiskais finansējums ir 166,47 milj. <i>euro</i> (ERAF finansējums 141,49 milj. <i>euro</i> un valsts budžeta līdzfinansējums 24,97 milj. <i>euro</i>). 4.2.1.1.SAM pasākuma ietvaros 2016.gada nogalē Altum uzsāka atbalsta sniegšanu dzīvokļu īpašniekiem grantu, aizdevumu un garantiju veidā. Uz 2017.gada 12.septembri Altum bija iesniegta 210 projektu tehniskā dokumentācija, pieņemti 20 lēmumi par grantu piešķiršanu 2,9 milj. <i>euro</i> apmērā (publiskais finansējums), ir piešķirtas 12 Altum garantijas (publiskais finansējums 1,5 milj. <i>euro</i>) aizdevumu saņemšanai komercbankās, kā arī piešķirti 2 Altum aizdevumi 0,2 milj. <i>euro</i> apmērā. 4.2.1.2. SAM pasākums "Vēicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās". 4.2.1.2.SAM pasākuma īstenošanai atvēlētais publiskais finansējums 115,12 milj. <i>euro</i> apmērā (ERAF finansējums 97,85 milj. <i>euro</i>, valsts budžets – 17,26 milj. <i>euro</i>). 4.2.1.2.SAM pasākuma nosacījumi ir izstrādāti un tiešās valsts pārvaldes iestādes, to paudības iestādes, valsts augstskolas, valsts zinātniskie institūti un valsts kapitālsabiedrības, kuras apsaņem nelielu valsts nekustamos īpašumus, var iesniegt projektu iesniegumus. Līdz 2017.gada 13.septembrim Centrālā finanšu un līgumu aģentūrā ir iesniegti 29 projektu iesniegumi, pieprasot ERAF finansējumu 14,75 milj. <i>euro</i> apmērā, kā arī ir noslēgti 5 līgumi par projektu īstenošanu par ERAF finansējumu 1,5 milj. <i>euro</i> apmērā. Papildus EM strādā pie 4.2.1.2.SAM pasākuma 2.kārtas īstenošanas nosacījumu izstrādes, kur projektu iesniegumus varēs iesniegt nevalstiskās organizācijas sociālā un kultūras jomā, valsts kapitālsabiedrības veselības, kultūras, sporta un izglītības jomā. Plānots, ka 2.kārtas nosacījumi tiks apstiprināti MK 2017.gada oktobrī un projektu iesniegumu atlase tiks uzsākta 2017.gada nogalē. 4.3.1. SAM "Vēicināt energoefektivitāti un vietējo AER izmantošanu centralizētā siltumapgādē". 4.3.1.SAM īstenošanai kopējais pieejamais Kohēzijas fonda finansējums ir 53,2 milj. <i>euro</i>. Atbalsts energoapgādes komersantiem, kas nodarbojas ar centralizēto siltumapgādi, tiek sniegts grantu veidā. Projektu iesniegumu atlases 1.kārtā noslēdzās 2017.gada jūlijā. Tika iesniegti 85 projektu iesniegumi, pieprasot Kohēzijas fonda finansējumu 45,84 milj. <i>euro</i> apmērā. Šobrīd tiek veikta projektu iesniegumu vērtēšana. 2017.gada augustā tika apstiprināti arī 4.3.1.SAM 2.projektu iesniegumu atlases kārtas atbalsta nosacījumi, kur projektu iesniegumu atlasi plānots uzsākt 2017.gada nogalē. <p>Pēc Klimata pārmaiņu finansēšanas instrumenta noslēgšanās VARAM pārskata periodā ir uzsākusī jaunus atbalsta programmas – EKII – īstenošanu. Pārskata periodā EKII ietvaros tika organizēta projektu iesniegumu iesniegšana divos projektu konkursos, kā rezultātā 2016.gada rudenī tika noslēgti līgumi par projektu īstenošanu ar visiem apstiprināto projektu</p>
---	--

<p>Nacionālais mērķis attiecībā uz jauniešiem, kuri priekšlaicīgi pārtraucis mācības (13,4%(10,0%))</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pamata un vidējās izglītības pieejamības nodrošināšana; 2. Modernu mācību metožu ieviešana; 3. Strukturālo izmaiņu īstenošana profesionālajā izglītībā; 4. Profesionālās izglītības satura reformas īstenošana; 5. Sadarbības ar sociālajiem partneriem profesionālās izglītības pilnveidošanai un attīstībai stiprināšana nozaru kontekstā. 	<p>finansējuma saņēmējiem: projektu konkursa „Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmēs aizsargājamās arhitektūras pieminekļos” ietvaros tika noslēgti 9 līgumi par projektu īstenošanu par kopējo atbalsta summu 3,86 milj. <i>euro</i>, savukārt projektu konkursa „Siltumrācefekta gāzu emisiju samazināšana zem a enerģijas patēriņā ēkās” tika noslēgti 7 līgumi par projektu īstenošanu par kopējo EKII atbalsta summu 23 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Abu projektu konkursu ietvaros kopējais plānotais oglekļa dioksīda emisiju samazinājums būs 1005 tonnas.</p> <p>Projektu īstenošana Klimāta pāmaiņu finanšu instrumenta ietvaros ir noslēgusies 2015. gadā un jauni projektu konkursi netiks īstenoti. Arī citu VARAM kompetences jomā esošo finanšu instrumentu ietvaros nav plānots atbalsts efektīva apgaismojuma infrastruktūras ieviešanai pašvaldību publiskajās teritorijās. Šobrīd notiek projektu rezultātu monitorings.</p> <p>(1) Šobrīd tiek veikts IZM pasūtīta neatkarīgs pētījums “Optimāla vispārējās izglītības iestāžu tīkla modeļa izveide”, kura mērķis ir izveidot vispārējās izglītības iestāžu tīkla ģeotelpiskās plānošanas platformu un izstrādāt optimālo vispārējās vidējās izglītības iestāžu tīkla modeli. Pētījums tiek izstrādāts, balstoties uz daļiem par skolu skaitu, demogrāfijas un migrācijas tendencēm un prognozēm pašvaldībā, izglītības iestāžu pieejamību, pašvaldību sociālekonomisko situāciju, kā arī izglītības iestāžu kvalitātes rādītājiem (kvalitatīvie un kvantitatīvie kritēriji). Pētījuma starprezultātā, t.sk. ģeotelpiskās plānošanas platforma “Skolu karte” ir publicēti š.g. jūlijā, savukārt pētījuma gala ziņojums ir plānots š.g. oktobrī. Pētījumā rezultāti tiks izmantoti turpmākajām sarunām ar pašvaldībām par vispārējās izglītības iestāžu tīkla sakārtošanu.</p> <p>2017./2018. mācību gada ietvaros tiks turpināta 8.1.2.SAM „Uzlabot vispārējās izglītības iestāžu mācību vidi” projektu īstenošana, lai sekmētu plānoto kompetenču pieeju balstītā vispārējās izglītības satra pakāpenisku ieviešanu. Paredzams, ka SAM projektu īstenošanas rezultātā tiks modernizētas ne mazāk kā 100 vispārējās izglītības iestādes, ar kopējo izglītojamo skaitu ne mazāku kā 47 206 izglītojamie.</p> <p>No 2017. gada 16. marta izglītības kvalitātes valsts dienests sācis īstenot ESF darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.4.SAM “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” projektu ar mērķi samazināt bērnu un jauniešu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus 665 izglītības iestādēs vispārējās izglītības iestāžu izglītojamiem no 5. līdz 12. klasei, kā arī to profesionālās izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu izglītojamiem no 1. līdz 4. kursam, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas. Plānotais kopējais attiecināmais finansējums ir 39,8 milj. <i>euro</i>, t.sk. ESF finansējums 33,8 milj. <i>euro</i> un valsts budžeta finansējums – 6 milj. <i>euro</i>. Projekta laikā paredzēts ieviest Latvijas vispārējā izglītībā un profesionālajā izglītībā sistēmisku atbalstu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku samazināšanai, sniedzot gan individuālu materiālu un konsultatīvu atbalstu izglītojamiem ar priekšlaicīgu mācību pārtraukšanas risku, gan veidojot atbalstošu mācību vidi, īstenojot pedagogu profesionālo pilnveidi un jauniešu iniciatīvu projektus. 2017. gada 1. pusē veikti priekšdarbi: izstrādātas vadlīnijas priekšlaicīgas mācību pamešanas risku identificēšanai un novēršanai, kā arī uzsākta sadarbības līgumu slēgšana ar pašvaldībām un valsts profesionālās izglītības iestādēm, paredzot 102 izglītības iestāžu iesaukt projektā. 2017./2018. mācību gadā paredzēti ievadsemināri izglītības iestādēs, individuālo atbalsta plānu veidošana un īstenošana, metodisko līdzekļu izstrāde, profesionālās pilnveides kursu īstenošana pedagogiem.</p> <p>Projektā “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauriešu garantijas ietvaros” jauriešiem vecumā no 17 līdz 29 gadiem (ieskaitot) ir iespēja bez maksas profesionālās izglītības programmās gada vai pusotra gada laikā iegūt darba tirgū pieprasītu profesiju. No 2017. gada 1. septembra mācības piedāvāts uzsākt 31 profesionālās izglītības iestādē un koleģiā, nodrošinot iespēju apgūt vairāk nekā 70 dažādas profesijas. Projekta īstenošana uzsākta 2014. gada 1. jūnijā un tas</p>
--	---	---

	<p>ilgs līdz 2018. gada 31. augustam un plānots, ka tā ietvaros 6500 NEET³ jaunieši un 1496 nodarbinātīte saņems atbalstu otrā vai trešā līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvei. Līdz 2017. gada 31. augustam projekta ietvaros profesionālo kvalifikāciju jau ieguvuši 4930 jaunieši, mācības turpina 1623 izglītojamie.</p> <p>2016. gada 4. ceturksnī tika uzsākta ES struktūrfondu 8.3.5 SAM "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" projekta īstenošana. Projekta ietvaros 2017. gada 1. pusē noslēgta 51 sadarbības līgums ar pašvaldībām un 1 sadarbības līgums ar PIKC, iesaistot 198 izglītības iestādes karjeras atbalsta īstenošanā. Plānots, ka 2017. gadā kopējais izglītības iestāžu skaits, kurās pieejami karjeras izglītības pakalpojumi, sasniegs 262 izglītības iestādes. Kopējais iesaistāmo vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu skaits līdz 2023. gadam – 328.</p> <p>(2) Izmaiņas mācību pieejā atbilstošā 8.3.1 SAM "Attīstīt kompetenču pieejā balsītu vispārējās izglītības saturu" 8.3.1.1. pasākuma "Kompetenču pieejā balsīta vispārējās izglītības satura aprobācija un ieviešana" ietvaros paredzēta jauna mācību satura izstrādāšanai un ieviešanai vispārējā izglītībā no pirmskolas vecuma (1,5 gadiem) līdz 12. klasei. Projektā ir iesaistījušās 100 aprobācijas izglītības iestādes. Ir nolūkū profesionālās kompetences pilnveides pasākumi aprobācijas izglītības iestāžu komandām. Uzsākta kompetenču pieejā balsīta mācību satura īstenošanai nepieciešamo mācību līdzekļu, tostarp arī digitālā formātā, izveide. 2017./2018. mācību gada ietvaros plānots aprobēt un pilnveidot izstrādāto saturu, no 2018. gada 1. septembra paredzot kompetenču pieejā balsīta vispārējās izglītības satura pakāpenisku ieviešanu pirmskolā un pamatizglītības 1. posmā (1.-6. klase), no 2019. gada 1. septembra – pamatizglītības 2. posmā (7.-9. klase) un vidusskolā. Tiek turpināta Datorikas mācību programmu paraugu un atbalsta materiālu aprobācija 3., 6. un 9. klasēs 153 izglītības iestādēs (skatīt arī Nacionālo reformu programmu).</p> <p>2017./2018. mācību gada ietvaros tiks turpināta 2016. gadā uzsāktā ES struktūrfondu 8.3.2 SAM „Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” 8.3.2.1. pasākuma „Atbalsts nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošanai izglītojamo talantu attīstībai” īstenošana. Vienlaikus 2017. gadā uzsākta arī 8.3.2.2. pasākuma „Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” īstenošana.</p> <p>(3) Veiktās profesionālās izglītības iestāžu tīkla sakārtošanas rezultātā IZM padotībā esošo vidējās profesionālās izglītības iestāžu skaits samazinājies no 60 iestādēm 2010. gadā līdz 22 iestādēm 2017. gadā (informācija uz 11.09.2017).</p> <p>2017. gadā ES struktūrfondu 8.1.3 SAM "Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu" ietvaros 25 profesionālās izglītības iestādes plāno īstenot infrastruktūras modernizācijas projektus atbilstošā saskaņotajām izglītības iestāžu attīstības stratēģijām. 2017. gadā uzsākta 18 projektu īstenošana. Līdz 2017. gada beigām plānots uzsākt vēl 15 projektu īstenošanu.</p> <p>Lai tālāk modernizētu profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūru un prioritārās izglītības programmas un izvietojumu reģionos, tika veicināta PIKC statusa iegūšana. No 2017. gada 1. septembra PIKC statuss piešķirts 23 profesionālās izglītības iestādēm, no kurām 17 profesionālās izglītības iestāžu kompetences centri ir izveidoti IZM padotībā esošajās vidējās profesionālās izglītības iestādēs.</p> <p>Veicinot profesionālās izglītības iestāžu aktivāku iesaistīšanos pieaugušo izglītības īstenošanā, 2017. gada 29. augustā MK tika atbalstīti starpsituacionālās darba grupas izstrādātie risinājumi, kas paredz: 1) FM līdz 2017. gada 15. septembrim</p>
--	---

³ NEET jaunieši - jaunieši, kas nav iesaistīti, ne nodarbinātībā, ne izglītībā, ne mācībās

		<p>sagatavot un iesniegt izskatīšanai MK ešdē likumprojektu par grozījumiem likumā "Par budžetu un finanšu vadību", paredzot elastīgu risinājumu procedūru vienkāršošanai valsts budžeta iestāžu pašu ieņēmumu ievākšanai un to neizmantojot atlikumu pārvešanai uz nākamā gadu, 2) IZM sadarbībā ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru veikt grozījumus darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.3.SAM "Nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu efektīvu pārvaldību un iesaistīt personāla profesionālās kompetences pilnveidi" projektā "Profesionālās izglītības iestāžu efektīva pārvaldība un personāla kompetences pilnveide", paredzot projekta ietvaros izstrādāt metodiku profesionālās izglītības iestādēm maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanai un atbilstoši projektā paredzētajam īstenot profesionālās izglītības iestāžu personāla mācības par šādas metodikas izmantošanu profesionālās izglītības iestāžu maksas pakalpojumu cenrāžu sagatavošanā, 3) IZM līdz 2018. gada 31. augustam iesniegt izskatīšanai MK informatīvo ziņojumu par snieguma finansējuma ieviešanas iespējām un nosacījumiem valsts profesionālās izglītības iestādēs.</p> <p>Vienlaikus 8.3.3.SAM projekta ietvaros ir uzsākta pedagoģu profesionālās kompetences pilnveide darbam ar pieaugušajiem izglītojamajiem. 2017. gada 22. augustā tika noorganizēts seminārs par PIKC iesaistes veicināšanu pieaugušo izglītības piedāvājuma veicināšanai un sadarbības stiprināšanai ar darba devējiem.</p> <p>2017. gada 27. janvārī uzsākts projekts ES struktūrfondu 8.3.1.SAM "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balsstās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā" ietvaros, lai palielinātu kvalificētu izglītības iestāžu izglītojamo skaitu pēc to dalības darba vidē balsstās mācībās vai darba devēja vadītās praktiskās mācībās un mācību praksēs. Projekta īstenošana plānota līdz 2023. gada 31. augustam. Projekta mērķa sasniegšanai plānotais attiecināmais finansējums ir 20,57 milj. <i>euro</i>, t.sk. ESF finansējums 17,49 milj. <i>euro</i> un valsts budžeta līdzfinansējums – 3,08 milj. <i>euro</i>. Projekta ietvaros ir paredzēti: 1) darba vidē balsstās mācībās vai mācēklībā iesaistīt – 3 150 audzēkņus, t.sk. 1 260 līdz 2018. gada 31. decembrim; 2) mācību praksē uzņēmumā – 11 025 audzēkņus. Projektu īsteno Latvijas Darba devēju konfederācija sadarbībā uzņēmumiem un izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, kas dod iespēju iegūt trešā līmeņa profesionālo kvalifikāciju, un arodizglītības programmas, kas dod iespēju iegūt otrā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.</p> <p>Uz 2017. gada 30. augustu noslēgti 29 sadarbības līgumi ar izglītības iestādēm un 312 uzņēmumiem. Projekts plānots sākt ar 2017. gada septembri ik mēnesī darba vidē balsstās mācībās iesaistīt 70 un mācību praksēs 180 jaunus audzēkņus.</p> <p>(4) skatīt tabulā "6. Valsts specifiskās rekomendācijas" sniegto informāciju.</p> <p>(5) skatīt Nacionālo reformu programmu.</p>
<p>Nacionālais augstākās izglītības mērķis (34-36%)</p>	<p>1. Augstākās izglītības modernizācija – jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešana;</p> <p>2. Augstākās izglītības institūciju materiāli tehniskās bāzes modernizēšana un resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana;</p> <p>3. Augstākās izglītības vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšana;</p>	<p>Augstākās izglītības jomā ir veiktas būtiskas reformas, ieviešot politikas nostādņēm atbilstošus finansējuma piešķiršanas principus jaunajā augstākās izglītības finansēšanas modelī.</p> <p>(1) Sniedzot ieguldījumu augstākās izglītības modernizācijā un īstenojot jaunu augstākās izglītības finansēšanas modeli, budžeta apakšprogrammas 03.01.00 "Augstskolas" un 03.11.00 "Koleģiāls" finansē jaunā finansēšanas modeļa I pilāru – studiju vietu finansējumu. Budžeta apakšprogramma 03.03.00 "Zinātniskās darbības atbalsta augstskolās un koleģiāls" finansē II pilāru, stimulējot pētniecību kā kvalitatīvās augstākās izglītības pamatu akadēmiskā un zinātniskā personāla atbalstam un finansējuma piesaisti no komersantiem, starptautiskiem projektiem un citiem avotiem. III pilārs ir uz inovāciju orientēts finansējums, kas veicina iestāžu specializāciju un profilu attīstību, tiek īstenots ar ES struktūrfondu finansējumu (piemēram, ir uzsākti īstenojami 8.1.1. un 1.1.1.4. pasākumus).</p> <p>(2) Uzsākta 8.1.4.SAM "Uzlabot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības STEM, t.sk. medicīnas un radošās industrijas, studiju mācību vidi koleģiāls" projektu īstenošana koleģiāls. Tāpat arī uzsākta 8.1.1.SAM "Palielināt modernizēto</p>

<p>4. Nacionālās kvalitātes nodrošināšanas institūcijas izveide, 5. Studiju programmu fragmentācijas mazināšanās, resursu koplietošana, 6. Ārvalstu studentu piesaistīšana.</p>	<p>STEM, t.sk. medicīnas un radošās industrijas, studiju programmu skaitu" augstākās izglītības institūciju projektu iesniegumu vērtēšana.</p> <p>2017. gada 5. septembrī tika pieņemti IZM sagatavotie grozījumi 2007. gada 27. marta MK noteikumos Nr. 203 "Studējošā personas lietas noformēšanas un aktualizēšanas kārtība" un 2010. gada 17. augusta MK noteikumos Nr. 788 "Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība", kas ievieš Studējošo un absolventu reģistru. Studējošo un absolventu reģistrs būs saistīts ar VID un Nodarbinātības valsts aģentūras datiem, lai topošie studenti pirms augstskolas un studiju programmas izvēles varētu mērķtiecīgi novērtēt, kādas ir iespējas strādāt izvēlētajā profesijā un kāds ir vidējais atalgojums pēc augstskolas absolvēšanas. Augstskolas pirmoreiz datus sniegs līdz 2017. gada 31. decembrim. Studējošo un absolventu reģistrs ļaus nodrošināt objektīvu un ticamu informāciju visām Latvijas augstākās izglītības procesā iesaistītajām pusēm - gan studējošajiem un augstskolām, gan politikas veidotājiem, nodokļu maksātājiem un sabiedrībai kopumā.</p> <p>(3) Tiek turpināts īstenot studējošo un studiju kreditēšanu no kredītiestāžu līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu atbilstoši prasījumam. 2017. gada 12. septembrī MK ir atbalstījis grozījumus 2001. gada 29. maija MK noteikumos Nr. 220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu", ar kuru tiek palielināts maksimālais studiju un studējošā kredīta apmērs.</p> <p>(4) Akadēmiskās informācijas centrs turpina strādāt pie ESF projekta "Atbalsts EQAR Aģentūrai izvērīto prasību izpildei" īstenošanas. Projekta mērķis ir nodrošināt atbalstu Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistra (<i>European Quality Assurance Register for Higher Education - EQAR</i>) Aģentūrai izvērīto prasību izpildei, t.sk. Aģentūras darbības kvalitātes paaugstināšanai un kapacitātes stiprināšanai. 2017. gadā ir noslēgusies pilotakreditāciju īstenošana projektā iesaistītajās augstākās izglītības institūcijās, apstiprināta akreditācijas aģentūras stratēģija. Tāpat arī ir iesniegts pieteikums, lai tiktu novērtēta akreditācijas aģentūras atbilstība standartiem un vadinājam kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (<i>European Standards and Guidelines for Quality Assurance</i>) un iesniegts pieteikums uzņemšanai EQAR. Plānots, ka EQAR lēmums tiks pieņemts 2018. gada decembrī.</p> <p>(5) Turpinās un 2018. gadā tiks pabeigta Starptautiskās rekonstrukcijas un attīstības bankas pētījums par iekšējās pārvaldības pilnveidi augstākās izglītības institūcijās. Projekta ietvaros tiek izvērtēta augstskolu iekšējā pārvaldība un finanšu vadība kontekstā ar jauno augstākās izglītības finansēšanas modeli.</p> <p>Ar 2017. gada 3. aprīļa MK rīkojumu Nr. 164 "Par Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas likvidāciju", notiek Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas pievienošana Latvijas Universitātei, kas veicinās pedagoģijas studiju un pētniecības resursu konsolidāciju, materiāltehniskās bāzes telpisko koncentrāciju un studiju programmu fragmentācijas mazināšanu.</p> <p>Notiek darbs pie augstākās izglītības studiju programmu fragmentācijas mazināšanas, tostarp jauna skolotāju izglītības satura izstrādes, kam cita starpā izmēti ES struktūrfondu līdzekļi indikatīvi 10 milj. euro apmērā 8.2.1.SAM "Samazināt studiju programmu fragmentāciju un stiprināt resursu koplietošanu", 8.2.3.SAM "Nodrošināt labāku pārvaldību augstākās izglītības institūcijās" un 8.2.2.SAM "Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās" ietvaros.</p> <p>(6) Laikā no 2009. līdz 2017. gadam ārvalstu studentu īpatsvars Latvijā nepārtraukti palielinājies par 1-2% gadā, 2016./2017. akadēmiskajā gadā Latvijā studēja 8137 ārvalstu studenti, kas ir 9,81% no studējošo kopskaita.</p>
---	---

<p>Nacionālais nabadzības mērķis (21,0%)</p>	<p>1. Ienākumu nevienlīdzības samazināšana; 2. Nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto personu līdzdalības darba tirgū veicināšana; 3. Diskriminācijas draudu un stereotipu mazināšana, kā arī pilsoniskās līdzdalības veicināšana.</p>	<p>Latvijas valsts stipendijas ir viens no instrumentiem ārvalstu studentu piesaistīšanai. 2017./2018. mācību gadam Latvijas valsts stipendijas piešķir 20 pētniekiem (no 86 pieteicējiem) un 78 studentiem (no 230 pieteicējiem) no 26 valstīm, kā arī 6 vasaras skolām, kuras notika Latvijā augstskolās, piešķir 60 stipendijas ārvalstniekiem. Kopā pa visiem stipendiju veidiem ārzemniekiem ir piešķirtas 158 Latvijas valsts stipendijas.</p> <p>Skat. aktualizēto informāciju par Tabulā 6. a "V alstu specifiskās rekomendācijas" par 2. rekomendāciju.</p> <p>Pakāpeniski tiks palielināts neapiekamais minimums pensijām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2018. gadā - no 235 <i>euro</i> līdz 250 <i>euro</i>, • 2019. gadā - līdz 270 <i>euro</i>, • 2020. gadā - līdz 300 <i>euro</i>. <p>Lai palielinātu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību un paplašinātu pakalpojumu klāstu, 2018. gadā piešķirts papildus finansējums sociālās rehabilitācijas nodrošināšanai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personām ar prognozējamu vai pirmreizēju invaliditāti, kuras cēlonis ir onkoloģiska slimība, un viņu ģimenes locekļiem, • bērniem, kuriem nepieciešama paliatīvā aprūpe, un viņu ģimenes locekļiem. <p>2018. gadā piešķirts papildu finansējums 990 921 <i>euro</i> apmērā tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšanai.</p> <p>No 2018. gada piešķirta mērķdotācija pašvaldību sociālajiem darbiniekiem, kuri strādā ar ģimenēm ar bērniem.</p>
---	--	---

Pamatojoties uz 2017. gada jūlijā aktualizēto makroekonomiskās attīstības scenāriju, kā arī ņemot vērā budžeta izpildi šā gada astoņos mēnešos, saskaņā ar FM vērtējumu vispārējās valdības budžeta deficīts **2017. gadā** būs 0,9% no IKP, kas ir zemāks kā 2017. gada budžeta likumā noteiktais pieļaujamais vispārējās valdības budžeta deficīts, bet ir nedaudz augstāks kā tika prognozēts Stabilitātes programmā 2017.-2020. gadam. Salīdzinājumā ar Stabilitātes programmu augstāku budžeta deficītu pamatā nosaka vienreizējs diskontētās atbildības maksājums par uzstādītajām elektroenerģijas jaudām 140 milj. *euro* apmērā, kas vidējā termiņā ļaus ietaupīt valsts budžeta līdzekļus, kā arī nodrošinās iespēju samazināt OIK apmēru elektroenerģijas gala lietotājiem. Kopš OIK ieviešanas maksa par elektroenerģiju nemitīgi pieaug, kā rezultātā EM atbilstoši valdības dotajam uzdevumam bija sagatavojusi risinājumu OIK turpmākajai pieauguma ierobežošanai pēc subsidētās elektroenerģijas nodokļa atcelšanas. Risinājums paredz, ka komersanti, kuri saņem garantētu maksu par koģenerācijas elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu un kuru uzstādītā elektriskā jauda ir lielāka par 100 MW, 2017. gadā varēs daļēji atteikties no atlikušajā periodā garantētās maksas par koģenerācijas elektrostacijā uzstādīto jaudu, saņemot vienreizēju diskontētu maksājumu, kas izteikts kā nākotnē negūto valsts atbalsta ieņēmumu diskontētā vērtība, piemērojot diskontēšanas faktoru 9% apmērā no jaudas maksas samazinājuma, un turpmākajā atbalsta periodā ik gadu turpinot saņemt 25% no līdzšinējā atbalsta apmēra. Veicot vienreizēju maksājumu valsts nodrošinās iespēju samazināt saistības par garantētās maksas koģenerācijas stacijā uzstādīto elektrisko jaudu, kā arī elektroenerģijas gala lietotājiem nepieaugs OIK apjoms un 2018. gadā saglabāsies 26,79 *euro*/MWh līmenī ar tendenci samazināties vidējā termiņā.

2018. gadā vispārējās valdības budžeta deficīts pie **nem ainīgas politikas scenārija tiek prognozēts 0,8% no IKP**, kā rezultātā prognozētais deficīta līmenis uzlabojas par 0,7% no IKP salīdzinot ar Stabilitātes programmu 2017.-2020. gadam. Izmaiņas pamatā noteica vienreizējs efekts no nodokļu reformas 0,7% apmērā no IKP. Lielākās izmaiņas, kas ietekmēja vispārējās valdības budžeta bilanci:

- 1) IIN reforma (ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci aptuveni +0,4% no IKP), kuras ietvaros tika ieviestas šādas izmaiņas:
  - Stabilitātes programmā tika norādīta progresīvā IIN likme ieviešana 20% gada ienākumiem līdz 20 000 *euro* un 23% gada ienākumiem, kas pārsniedz 20 000 *euro*, savukārt uz VTBIL tika apstiprināta progresīvās likmes ieviešana 20% gada ienākumiem līdz 20 000 *euro*, 23% gada ienākumiem, kas pārsniedz 20 000 *euro*, bet nepārsniedz 55 000 *euro* un 31,4% gada ienākumiem virs 55 000 *euro*;
  - Stabilitātes programmā tika norādīts, ka atvieglojums par apgādībā esošām personām 2018. gadā būs 250 *euro*, savukārt uz VTBIL tika apstiprināts, ka atvieglojums par apgādībā esošām personām 2018. gadā būs 200 *euro*;
  - Stabilitātes programma tika norādīts, ka neapliekamais minimums pensionāriem 2018. gadā būs 300 *euro*, savukārt uz VTBIL neapliekamais minimums pensionāriem tika apstiprināts 250 *euro* apmērā.
- 2) Uz VTBIL tika apstiprināts VSAOI likmes palielinājums 1 procentpunkta apmērā, tādējādi kopējā VSAOI likme sasniegs 35,09%, attiecīgi palielinājuma daļu 0,5% maksājot darba devējam un 0,5% - darba ņēmējam, kas pilnībā tiks novirzīts veselības reformas finansēšanai. VSAOI palielināšana par 1 procentpunktu

palielinās VSAOI ieņēmumus par 85,3 milj. *euro* 2018.gadā, bet tā kā ieņēmumi pilnībā tiek novirzīti veselības finansēšanai, tad ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir neitrāla.

- 3) Salīdzinājumā ar pavasarī plānoto nodokļu reformu tika veikta virkne izmaiņu UIN regulējumā, ar 2018.gadā tiks ieviesta pakāpeniska atteikšanās no UIN avansa - mainot UIN regulējumu būs iespējams saglabāt avansu 50% apmērā par 2018.gadu (ietekme uz vispārējās budžeta bilanci +0,4% uz IKP).

Uzsākot 2018.gada budžeta izstrādi valdība kā prioritāro virzienu noteica veselības sistēmas reformu - veselības reformas finansēšanai ir paredzēti finanšu līdzekļi, izmantojot pieejamo deficīta atkāpi 2018.gadā, paredzot, ka 2018.gadā papildus finansējums ir 113,4 milj. *euro*, kā arī veselības reformas finansēšanai tiks novirzīts 1 procentpunkts no VSAOI, kas 2018.gadā sasniegs 85,3 milj. *euro*. Izdevumi aizsardzībai sākot no 2018.gada un visā vidējā termiņā tiek plānoti 2,0% no IKP apmērā.

Ņemot vērā augstāk minēto lēmumu kopumu 2018.gada vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 1,0% no IKP apmērā⁴, kas ņemot vērā budžeta ciklisko komponenti 0,1% no IKP – atbilst vispārējās valdības budžeta strukturālā deficīta mērķim -1,2% no IKP.

Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2017.-2020.gadam

	EKS kods	2016	2017	2018
		% no IKP		
Vispārējās valdības budžeta bilance	B.9			
Stabilitātes programma		-1,0	-0,8	-1,6
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-0,9	-0,9	-1,0
Starpība		0,1	-0,1	0,5
Vispārējās valdības budžeta bilance pie nemainīgas politikas	B.9			
Stabilitātes programma		-1,0	-0,8	-1,5
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-0,9	-0,4	-0,8
Starpība		0,1	0,4	0,7

⁴ Atbilstoši pieņemtajiem valdības lēmumiem 2018.gada vispārējās valdības budžeta deficīts sasniedz 0,9% no IKP. Papildus tam tiek pieņemts, ka fiskālā nodrošinājuma rezerve, kas ir 0,1% no IKP, tiks izlietota atbilstoši Fiskālo risku deklarācijā definētajiem fiskālajiem riskiem.

Pielikums: Metodoloģiskie aspekti

Makroekonomiskās prognozes tiek veidotas vidēja termiņa makroekonomiskajā modeli, kas nodrošina makroekonomisko likumsakarību ievērošanu prognozēs un par pamatu izmanto īstermiņa un vidēja termiņa ekonometrisko modeļu rezultātus, kā arī eksperta vērtējumus.

Sagatavojot nodokļu ieņēmumu prognozes tiek izmantotas plaši pazīstamas prognozēšanas metodes un pieņēmumi, tomēr visvairāk tiek izmantots prognozēšanai speciāli izstrādāts rīks, t.i., modelis LATIM-F. Biežāk izmantotie nodokļu ieņēmumu prognozēšanas paņēmieni:

- izmantojot detalizētu nodokļa ieņēmumu aprēķinu;
- prognozējot nodokļu ieņēmumu īpatsvaru IKP, %;
- prognozējot nodokļa reālās apliekamās bāzes/modelētās bāzes attiecību;
- izmantojot eksperta novērtējumu;
- izmantojot citus paņēmienus.

Lai aprēķinātu nodokļu ieņēmumu prognozes, FM, kā tika minēts iepriekš, izmanto nodokļu ieņēmumu prognožu modeli LATIM-F, kura galvenās sastāvdaļas ir makroekonomisko rādītāju datu bāze, faktisko nodokļu ieņēmumu datu bāze un likumdošanas izmaiņas (ieskaitot nodokļu likmes utt.). Tāpat analizē tiek izmatota Valsts kases, Valsts ieņēmumu dienesta, Centrālās statistikas pārvaldes u.c. informācija.